

REDACTIUNEA
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Angenfeld & Emerio Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-közt)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Publi-
 cități mai dese după tarifară
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 24).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.-ul de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.-ul de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 131.—Anul LXVI.

Brașov, Duminecă 15 (28) Iunie.

1903.

Noul ministeriu.

Pe când scriem aceste rânduri
 noul ministeriu unguresc va fi
 format. După scrierile, ce le-am primit
 ați, miniștrii cei vechi vor rămâne
 aproape toți la posturile lor. Schim-
 bare va fi numai în ce privește mi-
 nisteriul de honveđi și ministeriul
 de pe lângă persoana Majestății Sale,
 și, precum se înțelege de sine, în
 conducere.

Cetind foile maghiare din Bu-
 dapesta, ori de ce partid ar fi, vedem
 că toți, până și cei mai apropiați de
 cercurile dirigitore, sunt surprinși
 de întorsătura ce au luat-o lucrurile
 din momentul, când Banul croat a
 primit misiunea de a interveni pen-
 tru înlăturarea crizei și restabilirea
 liniștii și a stărilor regulate parla-
 mentare. Cei mai surprinși au fost
 independiștii din stânga extremă,
 când au vădit, că omul de încredere
 al împăratului austriac și al rege-
 lui ungar vine la dânsii să se 'nte-
 légă asupra modului și chipului cum
 și sub ce condițiuni ar fi ei gata să
 părăsescă tactica obstructionistă și
 să contribuie ca să înceteze starea
 de *ex-lex*.

Așa ceva, dișe Francisc Kos-
 suth, nu s'a întâmplat o singură
 dată în 35 de ani, de când s'a în-
 ființat dualismul, ca cercurile supe-
 riore militare de la Viena să caute
 a căde la învoială cu stânga extremă
 maghiară.

Și are dreptate a se mira, căci
 acesta stângă extremă este care de
 35 de ani combate dualismul, care
 uneltesce în contra unității armatei
 imperiale, care aspiră a se înființa
 o armată deosebită națională ma-
 ghiară și vrea să se ridice bariere
 de vamă la granița, ce desparte Un-
 garia de Austria.

Nu e lucru de toate zilele deci,
 că un om de încredere al Impăra-
 tului merge la Kossuth și să sfă-
 tuesce cu el și cu soții săi cum se
 se potă înlătura obstructione.

Mulți dic, că nu trebuia neapă-
 rat s'ajungă lucrurile așa departe,
 că era cu putință a se evita în
 dietă și fără de a se alerga la
 ajutorul lui Kossuth și a tovarășilor
 săi. Fostul ministru-președinte Szell
 avea un program, prin care credea
 că, așteptând pân' ce gurile marī
 din opozițiune se vor obosi, va is-
 buti a-i face să se mai înmăie și să
 se mulțumescă cu mai puțin. Dér
 Szell n'a putut să-o ducă mai de-
 parte, fiind-că și-a pierdut razimul
 ce-l avé în sus la curte, unde înce-
 pură a fi neliniștiți, că cu obstruc-
 ția nu se mai sfêrșese în Țera un-
 gurescă și că recrutația, nici după
 ce a fost de trei-ori după oaltă
 amânată, nu se mai pôte face.

Atunci fū chemat la Viena Ste-
 fan Tisza și însărcinat cu formarea
 unui nou minister. Neputend însă să
 isbutescă, Suveranul s'a adresat că-
 tră unul din înalții funcționari, că-
 tră Banul Croației Khuen-Hedervary,
 dându-i imputernicire mai largă și
 cerându-i să facă tot ce-i va sta nu-
 mai în putință ca să înceteze ob-
 strucțiunea din dietă și să se potă ține re-
 crutarea în țără.

Noul ministeriu, ce va fi numit
 ați mâne, are dér ca cap un înalt
 funcționar, pentru care dorința mo-
 narchului și numai acesta este dă-
 tătoare de măsură în toate privințele.

Numai așa vom înțelege, că
 Khuen-Hedervary, după ce a schim-
 bat telegrame cu cancelaria de ca-
 binet a Majestății Sale, a fost în po-
 sițiune să potă retrage jumătate din
 condițiunile, ce le pusese independi-
 știilor pentru o învoială cu ei.

Imprejurarea acesta a produs
 consternare chiar și în cercurile ve-
 chilor liberali, cari de când s'au po-
 menit în dietă, au fost totdeauna la
 putere, tari și mari în toate.

Ministrul Fejervary, după cum
 se crede, numai de aceea a demisionat
 și nu mai vrea să fie ministru,
 fiind-că nu s'a putut învoi cu libe-
 ralitatea Banului, care a renunțat
 pentru anul acesta la ori-ce înmul-

țire a recuților, cu alte cuvinte,
 fiind-că mare destulă încredere în
 intențiunile și planurile noului mi-
 nisteriu.

Nu șim cum va mai fi în viitor
 și cum va mai procede Khuen-He-
 dervary. Adversarii lui de ați însă
 dic, că este omul reacțiunii, caracter
 violent, un fel de Ielacici, dela care
 kossuthiștii „triumfători“ de ați se
 pot aștepta încă mai târziu la sur-
 prise foarte neplăcute.

Baronul Fejervary, care ori de
 câte ori s'a schimbat guvernul a rămas
 la postul său, ca ministru de honveđi, se
 retrage și el în cele din urmă. Tovarăș al
 lui Tisza timp de atâția ani, rămas în gu-
 vern și după căderea lui, în cabinetul pre-
 sidat de Szapáry, Wekerle, Banffy, Szell
 și ar fi putut rămâne și acuma, căci în-
 crederea coronei o are în măsura cea mai
 deplină. Nu vré însă el să rămână într'un
 ministeriu, care s'a compus prin concursul
 fiului lui Kossuth. Inima lui de general
 credincios tronului și armatei și de ca-
 valer al ordinului Maria Teresia, cum dișe
 „Neue Freie Presse“ nu-l lasă să mai ședă
 pe scaunul ministerial, după ce koșutiștii
 au biruit și i-au refuzat votarea recuților.
 Fejervary a mai vrut să se retragă odată
 și atunci numai la rugarea Majestății sale
 a rămas. Acuma însă așa se vede, că s'ar
 considera prea umilit, decă în împreju-
 rile actuale ar mai sta în cabinet.

Nou guvern unguresc.

Valurile, ce le-a ridicat criza mi-
 nisterială ungurescă provocată de
 obstructione și care s'a declarat prin
 retragerea lui Coloman Szell, încep
 să se liniștescă.

Banul Croației Khuen Hedervary
 a avut mână mai bună, decât groful
 Stefan Tisza. El a știut de-ocamdată
 să impace capra cu varza și în tra-
 țările ce le-a avut în cursul acestei
 săptămâni cu kossuthiștii, a ajuns
 — minunea minunilor — la învoială
 cu aceștia. Care este prețul acestei
 învoiei? Banul Khuen a primit să
 retragă proiectele militare, să nu ceră

mai mulți feciori în ôste, decât în
 proporția de până acum, ba s'a în-
 voit chiar și cu aceea, ca contingen-
 țele să fie acoperit din rezerva de întregire.
 Așa-dér să rămână așa cum a fost
 mai înainte. În schimb, guvernului
 să i-se voteze indemnitate bugetară,
 să se facă asentările și apoi să se
 desbată bugetul pe 1903.

Intr'asta stă învoială dintre Ba-
 nul și kossuthiști. În temeiul acestei
 învoiei, Khuen-Hedervary a primit de
 la Coronă imputernicirea să constituie
 noul guvern. El s'a reîntors din Viena
 la Budapesta, ca să compună lista
 noului cabinet, ceea-ce va fi făcut
 deja, când scriem rândurile acestea.
 Foile din Peșta asigură, că guvernul
 va rămâne tot cel vechi. El și-a
 luat numai alt cap: în loc de Szell
 pe Khuen-Hedervary! Dintre miniș-
 tri guvernului Szell nu mai face parte
 din noul guvern fostul ministru
 de honveđi baronul Geza Fejervary,
 care și-a dat dimisia spunend, că nu
 vré să mai fie ministru.

Cei cari se bucură mai mult de
 soluțiunea ce s'a dat crizei, sunt
 kossuthiștii. Ei vestesc pe toate glasu-
 rile triumful luptei lor și spun, că
 etă, Viena a trebuit să se plece di-
 naintea voinței noastre! Am stors de
 la Viena, dic ei, retragerea proie-
 telor militare și vom mai storce și
 altele. Vom lupta înainte, căci sco-
 pul luptei noastre numai atunci va fi
 ajuns, când vom storce concesiuni
 naționale în armată: limbă de co-
 mandă maghiară și stég unguresc.

Nu așa însă judecă lucrurile alți
 politiciani unguri. În învoiala ce au
 încheiat-o kossuthiștii cu Khuen-He-
 dervary, ei vèd închinarea lor în-
 antea principiului dualismului. Nu
 Banul, — dic acești politiciani — ci
 kossuthiștii au „capitulat“, căci și-au
 dat cojocul pentru o nimica totă,
 fără a primi în schimb măcar o sin-
 gură „concesiune națională“ din ace-
 lea, cari gădila și pun în mișcare
 ați inimile tututor Maghiarilor.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Contemplațiuni.

I.

Presimțire.

Era în dimineța vieții. Avea numai
 șese-spre-șepte anișori. Frumosul ei suflet,
 setos de lumină și fericire, părea cuprins
 de-o tainică dorință după o lume mai
 bună și mai frumoasă.

— Ce frumos e acolo! — ne spunea
 ea în viziunea ei. Tote sunt aievea. Ve-
 niți și voi cu toții! — Și o adencă mulță-
 mire se zugrăvia pe fața ei.

Am vădit-o pe puntea unui riu,
 unde-i plăcea să mergă adese-ori, de când
 se întovărășise cu suferința, care nu voia
 s'o mai părăsescă. Puntea și riul păreau
 a fi pentru ea un simbol misterios. Apa
 curgea lin între malurile împodobite de
 verdéță și de arbori. Aerul era limpede
 și încărcat de mirosul florilor câmpenesci.

Și un murmur plăcut, asemenea unui
 imn religios, se înalța din sinul întregii
 naturi.

Era séră. Fetița privea la frumosul
 apus al sórelui; și în mână ținea un
 trandafir.

— Sórele apune, roza se vestejesce
 și vieța trece, — cugeta ea; și un nor
 de doioasă melancolie se aședă pe frageda
 ei față.

— Dér sórele, care apune séră, ré-
 sare dimineța éráși, — reflectă copila, și
 fața i-se însenină, ca și cum o rază de
 lumină dumnezeiescă ar fi trecut prin
 mintea ei. — De ce n'ar înflori din nou
 și flórea, care se vestejesce? Și de ce su-
 fletul, care se stinge, séu care pôte numai
 adórme, nu s'ar deștepta la o nouă vieță?
 Ori-ce suflet și ori-ce flóre, nu sunt óre
 țesute din razele aceluiași sóre? Și, fraze,
 suflet și flóre ar puté ele exista unele
 fără altele?

Cugetarea meditativei fetițe era în-
 vèlită în negura nepătrunsă a misterului;

dér ea plutea pe un adenc fond de reali-
 tate și de adevér. Și această tainică pre-
 simțire, pitorescul amurg al serii, frémé-
 tul frunzelor unit cu sóptele ríului și cu
 glasul nemărginit al naturii, revérsau în
 sufletul ei o liniște dulce și înalțau înțele-
 pta ei minte pe țermul plin de mister
 al vieții eterne.

II.

Mângâierea și sfatul naturii

séu

Tipul adevératului cetățén.

Suflet energie, arđetór și plin de no-
 bile aspirațiuni, Agatocle Bunesco se
 aruncase de tiner în valurile vieții pu-
 blice. Iși luase frumoasă devisă de a trăi
 pentru mărirea patriei sale și pentru ușu-
 rarea suferințelor omenirii sêrmene. Și
 asemenea bunului împérat din vechime,
 considera pierdută ziua, în care nu puté
 face vre-un bine. Câtă bucurie simția
 când, înapoiindu-se acasă, putea spune:
 ați am redat unei familii pe părintele ei,

scăpându-l de la un mare pericol; séu,
 am apérat pe un biet om de nedreptate,
 ce-i pregătiseră nisece vitorii de réu; séu,
 am asigurat unor orfani pânea de mâne;
 séu, am încurajat un tiner talent, dân-
 du-i mijlócele de a-se cultiva.

Și cea mai mare mulțămire a sa era
 când, chemat la afacerile publice, prin o
 singură trăsătură, prin o dispozițiune, un
 ordin séu o lege, putea îndrepta séu opri
 o mulțime de rele și putea pune pe un
 popor întreg pe calea binelui și a drep-
 tății.

Ací însă fū surprins de a întâmpina
 dificultăți și amărăciuni, la cari nu se
 aștepta. De unde până atunci se bucura
 de un nume iubit și respectat de toți ca
 un binefăcétór, acum i-se găseau o mul-
 țime de neajunsuri; ba că ar fi arbitrar
 și nedrept; ba că, incapabil și neprevéđé-
 tor, ar duce țera la peire ș. a. Era ambi-
 ționea deșértă și pisma, cari se lungeau
 în drumul virtuții și al renumelui; și în
 jurul ei se grupau, îndirjite în contra lui
 Bunesco, lâcomia, ignoranța, lenea, abu-

După părerea unei foi maghiare fruntașe, nu s'a dobândit nimic, de cât amânarea proiectului militar. In schimb însă, etă ce s'ar fi pierdut: 1) Constituționalismul și parlamentarismul ungar iese grav compromis din starea de ex-lex. 2) S'au frământat atâta timp mințile și inimile publicului maghiar, amăgindu-l cu succese naționale, și etă, că se întorce din luptă fără nici un succes. 3) Prin învoielă această (intre Khuen Hedervary și kossuthiști), ministeriul de război a sancționat obstrucțiunea, cu alte cuvinte, obstrucția a dobândit îndreptățire în parlament. 4) A scăzut increderea în sus și în jos, locul ei l'a ocupat bănuiala și de aci înainte va fi mai puțină sinceritate, că bonducerea militară renunță mai bucurosi la urcarea contingentului de recruți, de cât să pășescă pe terenul concesiunilor naționale ș. a.

Alții țărași dic, că Khuen-Hedervary a pregătit căile lui Ștefan Tisza la guvern, căci după Hedervary are să vină Tisza.

Nemulțumirea cu celea ce s'au făcut, o dau pe față de altfel numeroși membrii din sinul partidului independist, ba chiar și partidul poporal catolic.

Joi dieta a ținut ședință. A fost o ședință interesantă. Barabas Béla a luat cuvântul, ca să spună, de ce au cerut întrunirea dietei. „Proiectul militar a fost retras, partidul independist a biruit”.

Vázsonyi: Acesta s'o spuneți țărănilor. Zsivio Kossuth!

Barabas: Noi n'am încetat lupta, vom începe-o țărași peste câteva luni. Scopul nostru a fost, ca să se ia de la ordinea țilei proiectul militar. Acesta a fost punctul de culminare al luptei noastre, și Szell a trebuit să cadă.

Lengyel Z.: Și să ne aduceți pe cap pe-un caporal de gendarmă croat.

Barabas: E trist, că regele a dat soluțiune crizei în Viena.

Vázsonyi: N'ați așteptat să vină aici, ci v'ați grăbit să pactați cu Banul.

Barabas: Au încercat să ne siluască.

Rakovszky: Noi le-am fi dat peste degete.

Și cam tot așa i-s'a răspuns lui Barabas, când afirma, că kossuthiști au învins. Țărași când Polonyi s'a ridicat și el să „lămurască” lucrurile, i-s'au spus și lui cuvinte pișcătore din partea celor, cari combat violent învoielă kossuthiștilor cu Banul Scurt țis, aderenții lui Kossuth, cari veniseră cu gândul de a se constitui în acuzatori, se treziră de

odată grav acușați și bănuți, că au dat dosul și din strașnici ce se arătau în „lupta pentru drepturile raționale” în urmă etă-i că s'au înmuiat și au — „capitulat”. Partidul lui Szederkényi, apoi cei în afară ce partid ca Ugron, Eötvös, Csavolsky și alții i-au tractat rău pe kossuthiști, pentru-că „au tradat cauza”, țărași din partidul poporal i-au ironiat și satirizat cu efect. Cei din deșta zimbund priviau cum se sfășie între sine membrii partidului independist, uitând pe un moment, că și între ei sfășierile sunt la ordinea zilei.

Acum e rëndul lui Khuen-Hedervary, omul care s'a făcut atât de urgisit în ochii Croaților, să facă ordine în marele sfat din Budapesta și degrabă, căci „vremile sunt grele” și de aici înainte are încă să urmeze „adeverata criză”.

*

După o ultimă telegramă din Budapesta noul guvern s'a constituit astfel:

Ministru president și de interne: contele Khuen Hedervary.

Ministru de franțe: Ladislau Lukacs.

Ministru de comerț: Ludovic Lang.

Ministru de culte și instrucțiune publică: Iuliu Wlassics.

Ministru de agricultură: Ignatie Daranyi.

Ministru de justiție: Al. Plosz.

Ministru de honyeți: Kolozsvari (colonel în statul maior.)

Ministru croat: Ervin Ceh.

Ministru pe lângă persoana Maj. Sale: contele Tasilo Festetich.

Khuen-Hedervary a plecat aseră la Viena, ca să prezente monarhului lista noului ministeriu.

Contele Albert Apponyi a plecat la Eherbard. El a declarat, că se retrage din viața politică. Scirea a produs mare consternare la aderenții săi.

Noua țărași în Serbia.

Petru I. regele Serbiei a sosit Miercuri în Belgrad, unde a fost primit cu ovațiuni entusiaste de către popor și armată. — Joi a depus jurământul pe noua constituțiune. Se începe deci cu acesta o nouă țărași în Serbia: era Karagheorghevicilor, după-ce s'a stins și a trecut în domeniul istoriei era Obrenovicilor.

Ce va fi și cum va fi sub Karagheorghevici, e o taină a viitorului. Din proclamația dată către poporul sârbesc și pe care o publicăm mai jos, reiese, că regele Petru n'are

de gând să pedepsescă pe ucigașii regelui Alexandru și a reginei Draga, cu tôte că lumea întregă o cere acesta. Petru I. a putut să o vadă acesta din faptul, că cea mai mare parte a miniștrilor streini acreditați la Belgrad, au părăsit acest oraș, unii spre a nu fi de față la urcarea pe tron a noului rege, alții pentru a nu se mai întorce decât atunci, când ucigașii își vor fi primit pedepsa. Au plecat din Serbia: miniștrii Angliei, Franciei, Germaniei, Olandei, Americii și Turciei. N'au luat parte la primirea regelui: miniștrii României, Italiei, Greciei. Singurele puteri, cari și-au dat consimțământul la urcarea pe tron a regelui Petru, sunt Austro-Ungaria și Austro-Ungariei bate la ochi în împrejurările actuale, cu atât mai virtuos, că la revista asupra trupelor au fost de față și atașaii militari rus și austro-ungar. E de însemnat, că la această revistă a participat, ca cel dintâiu, care a defilat pe dinaintea regelui, regimentul 6 de infanterie sârbesc, cel care a executat uciderea părechii regale sârbesci, țărași în fruntea regimentului se afla comandantul său Misici, conducătorul asasinilor. După tôte acestea e îndreptățită bănuiala, că Petru Karagheorghevici avea înainte cunoștință de cele ce s'au întâmplat în Belgrad în sângerăsa noapte de 10 spre 11 Iunie.

Proclamația regelui Petru I.

„Cătră iubitul meu popor! Important pentru mine ca și pentru țerași este acest moment în care mă adresez pentru prima țărași ca rege către poporul sârb.

„Representațiunea națională m'a ales în unanimitate ca rege al Serbiei, în de acord cu sentimentele și dorința națiunii întregi. Primind alegerea, am prestat astăzi jurământul ca rege legitim al Serbiei și în conformitate cu Constituțiunea.

„Aduc la cunoștința scumpului meu popor, că intru de astăzi în drepturile și datorile mele regale. Aceeași voință a lui Dumnezeu și a poporului, care acum un veac a declarat alegerea bunicului meu Karagheorghevici pentru războiul sfânt al independenței, m'a ridicat și pe mine pe tronul regatului Serbiei, pe care tatăl meu, principele Alexandru, a domnit ca ales al poporului timp de 16 ani.

„Având obiceiunța de a vorbi și de a lucra în sinceritate și cu dreptate, și hotărât de a consacra tôte sfortările mele la buna stare și prosperitatea poporului, cred ca o primă datorie de a exprima în această solemnă ocaziune, credința, că Suveranul trebuie să fie represeatantul libertății și progresului poporului său.

„Declar că voesc să fiu un adeverat rege constituțional; tôte garanțiile consti-

tuționale în privința libertății și drepturilor poporului, această basă a ori-cărui progres național și a unei vieți de stat, imi vor fi sfinte; le voi respecta și le voi păzi cu cel mai mare zel. Cer însă, ca toți și fie-care să facă aceeași aplicare a acestor principii.

„Trecutul îl dau uitării și las ca istoria să judece pe fie-care după faptele sale.

„Rămânând credincios tradițiunilor poporului sârb și ale strămoșilor mei, mă voi conduce în politica exterioră de tradiționalele tendințe ale poporului sârb; voi menține însă în același timp raporturile amicale cerute de comunitatea de țară europeană, în special cu națiunile învecinate.

„Mă voi sili de a ridica brava mea armată, căreia îi recunosc, odată cu mulțumirea mea regală, meritele ce a dobândit până acum și devotamentul ei pentru patrie, la înălțimea de a fi o adeverată ancoră de speranță a poporului sârb.

„Animat de aceste sentimente, recunosc greutățile și întinderea sarcinii mele regale, der incredințat de concursul sincer al poporului meu, nădăjduesc de a conduce Serbia spre o epocă de bună stare și de progres.”

Din Petersburg vine scirea, că Rusia nu mai cere pedepsirea ucigașilor regelui Alesandru.

Reflexiune la articolul

„In atențiunea despărțemintelor „Asociațiunii”.

In nr. 126 al prea prețuitei „Gazeta Transilvaniei” (număr de Duminecă) a apărut un articol cu numirea de mai sus.

Acel articol țintesc la întărirea și ridicarea poporului nostru, prin urmare scopul e cât se pôte de laudabil.

Decă în tot anul am puté constata, că fiul poporului nostru se înmulțesc considerabil și că ei sunt bine crescuți, voinici și iscusiti, ne întrecuți de alt neam de omeni, în chipul acesta am puté prevedé un viitor strălucit. Am vedé, că terenul de sub picioare nu ni-se perde, ci câștigăm. Căci unde sunt brațe multe și dibace, acolo e puterea. Acel popor copleșesc cu limba și datinile sale pe celelalte popore mai slabe, inferioare în fel și în număr.

Și decă suntem popor cu viitor, trebuie să ne cugetăm cu toții cum să ne fortificăm, cum să punem rezistență invasiunilor inimice țilnice, ce amenință să ne înghiță, cum înghite șerpele gigantic alte animale.

Decă vom fi mai numeroși ca inimicul și decă puterea de viață în fiul poporului nostru atât în vinele lor, cât și în spirit va fi corăspun-

surile și frica de pedepse. Lui Bunescu i-se părea în fie-care țis, că pune mâna într'un vespar; și adese-ori regreta liniștea vieții sale de mai înainte.

Der când revenia în mijlocul adoratei sale familii, mângăierea și încurajarea ce o găsea aci, îl făcea să uite tôte supărările; și a doua țis își relua lucrările cu inima întărită.

* * *

Trecuseră mulți ani la mijloc, și bunul Agatocle pierdu familia, tinereța și împreună cu ele pierdu fericirea sa de altă-dată. Mai avea un singur amic devotat, care-l sprijinea cu înțeleptele lui sfaturi. Și când mórtea i-l răpi și pe acesta, vedându-se singur, într'o lume rătăciată și nerecunoscătoare, hotărî a-se retrage în singurătate, până când, liber de legăturile fatale, se va puté duce și el acolo, unde s'au dus toți cei iubiți ai săi, cari umpleau de mângăiere și de farmec țilele sale, rămase acum triste și pustii.

El petrecea la o vilă a sa de la țerași.

Liniștea și ocupațiunile vieții câmpenești îi îmblândiră cu încetul durerea și răvărșară în sbuciumatul lui suflet o dulce melancolie.

— Adese-ori sta ore întregi absorbit în contemplațiunile naturei. Într'o seră, când umbrele nopții se înălțau de prin văi și acoperiau întreaga emisferă, spiritul lui meditativ se pierdea în minunata privelisce a cerului înstelat.

Ce e viața unui om? Ce este lumea pământescă în fața nenumăratelor lumi, cari umplu adâncul nemărginit al acestui univers? — se întreba el. — Și ce însemneză turburata și amară noastră viață, când o izolăm de viața întregului, din care face parte? Este asemenea unei raze de apă, care se desparte dintr'un riu și se pierde în nășip; pe când urmându-și cursul împreună cu riul, ar fi păstrat măreția acestuia și ar fi putut înviora ierba și florile de pe malurile ce-l înfrumșeză. Ore nu este aceeași esență, aceeași putere de viață, care face să bată inimile tuturor

și care, ca o făclie 'n veci nestinsă, trece de la o generațiune la alta?!

Da; asemenea acelei raze rătăcite este viața ori-cărui om, pe care un egoism orb îl înstreineză de semenii săi. In frumoșa grădină a patriei mele, câte flori nu se vestejesc, lipsite de lumină și de căldură; și câte lucruri nu sunt de făcut?!

* * *

In ția următoare era o frumoasă dimineță de vară. Noptea plouase. Aerul era limpede și curat. De pe costa plaiului se vedea departe peste delurile și câmpiile țării, presărate de sate și de orașe. Bunescu se preumbla pe-o cărare umbrată de două rënduri de tei. Străbătute de lumina caldă și desfătătoare a sórelui, frunđosele ramuri ale teilor erau încărcate de albine, cari culegeau miere din florile lor. Privirea lui Bunescu se opri asupra acestor mici și curate animalcule. Interesantele lor moravuri așa de ingenios descrise de cântărețul Georgicelor, îi atrăgeau totdeauna luarea aminte. Activitatea, ordinea

și măestria lor: zelul pentru binele comun, care le face une-ori să cadă mórte sub povara sarcinei, séu în luptă cu vre-un inimic, care ar ataca regatul lor; însușirea lor de a nu puté trăi decât împreună, formând tôte o singură ființă, condusă de un instinct mai sigur și mai desăvârșit în lucrările sale decât mintea omenescă: întreg acest fenomen estra-ordinar deștepta admirațiunea și cugetarea lui.

Ca iluminat de revelațiunea unui mare și sfânt adever, Agatocle Bunescu, care trăia izolat de societate, auđia acum în sufletul său un glas, prin care i-se păré că-i vorbesce întreaga natură: — Privește și învață de la aceste mici ființe înțeleșul și scopul vieții fie-căruia din voi!

Și precum se reîntorcea altă-dată din sinul familiei, ast-fel reveni acum din sinul naturei, cu o nouă însuflețire pentru binele și mărirea nămului său.

M. Străjan.

dețore: atunci inamicul care aleșuesce la viața noastră națională, se va lavi de stânca puternică de granit și se va sfărâma.

Deci se sprijinim pe părinții cari au copii mulți și sunt săraci, și se-i ajutam să potă da o creștere bună, corăspundătoare fiilor lor. Acesta o potă face de-o parte „Asociațiunea“, 6r de altă parte și mai ales toți acei 6meni cu stare bună materială cari nu au copii s6u au puțini, se știe că vor face cel mai bun serviciu națiunii ajutând după putință pe părinții săraci cu copii mulți. Mamele, pentru grelele sarcini ce potă cu creșterea copiilor merită totă cinstea și considerația. Și cei ce îi vor sprijini încă vor fi vrednici de totă lauda.

Isus Christos dice despre copii: cel ce primesce pe vre-unul din acești mici frați ai mei, pe mine mă primesce.

Etă de, că și din punct de vedere creștinesc datorii suntem a ap6ra copiii. Tot acea datorință o avem din punct de vedere național ađi, când fie-care membru al națiunii trebuie să fie soldatul ap6rător al acesteia.

Când vedem un băiat fără grije corăspundătoare, fără hrană, vestiment etc., se ne doră ca însuși de copilul nostru și se ne îngrijim de creșterea aceluia după putință, ca să potă fi membru folositor națiunii.

Aceste sunt reflexiunile mele la menționatul articol al „Păstorului“.

Un aderent.

+ Ioachim Mureșianu.

Vineri în 12 Iunie n. a fost înmormântat vrednicul și distinsul bărbat al districtului Năsăudului *Ioachim Mureșianu*, mort în Năsăud la vârsta de 71 ani. A participat la înmormântare public distins din Năsăud, din împrejurime și din Bistrița. Serviciul religios funebral a fost săvârșit de vicarul Năsăudului *Ciril Deac*, de *I. Născuț*, *Iacob Pop*, *Anton Precup*, *Mihail Făgărășanu*, *protopop*, *Stefan Buzila*, *Pompeiu Făgărășanu* și *Ioan Belciug*. Cântările le-a executat corul studenților de la gimnasiul român din Năsăud, sub conducerea d-lui profesor *Stefănuțiu*. A luat parte tinerimea școlară de la toate instituțiile românești din Năsăud sub conducerea profesorilor și învățătorilor.

Prohodul s'a făcut în biserică din Năsăud. Cuvântarea funebrală a ținut-o vicarul *Ciril Deac*. În numele fondurilor grănițeresci și de stipendii, a vorbit d-l prof. *Ioan Păcurariu*, 6r la mormânt în numele tinerimei a vorbit studentul în filosofie *Vasilie Meruțiu*.

Frumosă și vrednică de numele răposatului a fost înmormântarea și s'a dat după cuviință ultima cinste aceluia, care cât a trăit, a fost un apri ap6rător al drepturilor și intereselor de viață ale Românilor din ținutul Năsăudului.

Etă cuvântarea ce a ținut-o d-l prof. *Ioan Păcurariu* în numele comisiunii administrat6re a fondurilor năsăudene:

Jalnică ascultători!

Decă în aceste momente, când petrem la mormânt osămintele unui dintre cei mai distinși bărbați ai ținutului nostru, ne vom întreba, că 6re după cei mai de ap6pe din familia repausatului, cine are mai mare motiv și datorință să jelăscă m6rtea acestui distins și vechiu bărbat trebuie să răspundem, că: *fondurile grănițeresci din fostul district al Năsăudului*. Da! aceste fonduri trebuie să deplângă mai mult m6rtea vrednicului *Ioachim Mureșianu*, pentru-că în el au pierdut pe cel mai de frunte și mai vechiu patron și membru în comitetul și comisiunea administrat6re a lor, și pe un zelos și devotat fost secretar al lor.

Cuvine-se, decă, ca în aceste momente de vecinică despărțire, în fața acestui sicriu să se rostăscă un cuvânt de adio și din partea corporațiunii, ce astăđi stă în fruntea acestor fonduri.

Decă căutam în trecutul vieții fericitului *Ioachim Mureșianu*, vedem cum-că principala problemă a vieții sale ș'a creșut-o în ap6rarea și servirea intereselor fondurilor noastre centrale: școlastice și de stipendii; ap6rarea și servirea acestor interese i-a fost fala și prima preocupățiune a sa; farmecul însemnității acestei probleme i-au ținut în continuu încordate puterile și îi v6rsa balsam întăritor în membrele lui, în timpul din urmă prea slăbite.

Și când în numele comisiunii administrat6re a acestor fonduri viu se rostesc acest cuvânt de adio în fața sicriului, care conține osămintele celui mai devotat și mai vechiu membru în comitetul și comisiunea acestor fonduri, nu voiesc și nu mă simt în stare să arăt faptele și meritele acestui vrednic bărbat, pentru fonduri și ținut, nu voiesc să arăt rolul însemnat, ce l'a avut pe la factorii supremi cu ocaziunea înființării fondurilor pentru căștigarea drepturilor grănițeresci, nu voiesc să arăt câtă înțelepciune și prudență a dovedit el în timpul cât a fost secretar al acestor fonduri, apoi vicepreședinte și membru în comitetul și comisiunea lor; alții cu mai multă competență și mai ales istoria fondurilor și a institutelor susținute din ele, va trebui să arate în deplină lumină faptele, meritele și calitățile acestui distins bărbat, cu a cărui viață e strins legat trecutul fondurilor de la înființarea lor până astăđi.

Voiesc numai să accentuez, că zelul, abnegațiunea și devotamentul fericitului *Ioachim Mureșianu* pentru interesele fondurilor au fost atât de mari, încât am văđut pe *Ioachim Mureșianu* în cea mai mare slăbie trupescă tărându-se încetinel cătră localul, unde comitetul și comisiunea fondurilor își ținea ședințele, și întocmai ca acel faimos senator roman, despre care se spune, că a lăsat să fie dus în lectică în senat pentru ca acolo să-și spună părerea sa, — astfel senatorul fondurilor, *Ioachim Mureșianu*, venea sprijinit de alții la ședințele fondurilor, ca să-și spună părerea sa și să contribuie la rezolvarea înțeleptă a afacerilor.

L'am auđit dicend, că decă n'ar fi fost membru în comitetul și comisiunea fondurilor, de mult ar fi murit, căci participarea la ședințele acestora îi dă forțe noue, de multe ori numai atunci iese din casă, când are să vină la fonduri, și după ședințe par că se simte mai bine. Și l'am auđit dicend și aceea, că unica mângăiere, răsplată și satisfacțiune sufletescă pentru tot ce a făcut pentru fonduri, este decă va avé șorțea să m6ră ca membru al comitetului și comisiunii acestora.

Ca membru al acestora pătruns de adevărul, cum-că e mai greu a păstra decât a căștiga, totdeuna a fost aderentul și ajutorul principal al principiului economic, că fondurile din averea căștigată cu sânge nu trebuie să înstrăineze s6u să vëndă nici un petec de loc, 6r în ultima ședință din Martie a. c. a comitetului fondurilor par-că cu limbă de m6rte în formă de testament ni-a lăsat nouă acest principiu.

A judeca faptele și meritele unui om, este extrem de greu și cu deosebire până când el trăiesce. Trăind nime nu potă face totdeuna pe placul tuturor, și f6rte puțin muritori sunt, ale căror merite li se recunosc îndată încă în viața lor de cătră toți. Patimele și preocupățiunile omenești totdeuna ne tulbură mintea și simțemntul și ne fac imposibilă judecarea obiectivă și fără preocupățiune a meritelor cuiva.

Trebuie să vină m6rtea inexorabilă, care să expie ori-ce greșele ce potă respectivul le-ar fi făcut, să împace și cele mai mari contraste, pentru-ca apoi noi să-i putem vedé meritele în splendoră lor adevărată.

Astăđi când spiritul fericitului *Ioachim Mureșianu* planăză peste acest sicriu

meritele lui le vedem în o lumină mai clară, decât mai înainte, și veni-va vremea când liberați de patimi și preocupățiune i-le vom vedé în imaterialitatea lor abstrase totă de la restul pămăntesc, ce acuși îl vom astupa pe vecie în recele mormânt.

Meritele celui mai vechiu și mai devotat reprezentant, vicepreședinte și fost secretar a fondurilor, — simțemntele și faptele lui pentru binele populațiunii din f6sta grăntă, caracterul lui integru, independența în convingerile și lucrările lui și mai pe sus de toate identificarea lui cu interesele fondurilor, zelul și devotamentul lui până la sacrificarea de sine pentru prosperarea acestora vor luci ca tot atâtea diamante în aureola-i de patron și reprezentant al fondurilor.

6r în aceste momente de despărțire membrii comisiunii administrat6re de la aceste fonduri, cuprinși de simțemntul ce vecinică despărțire ni-l inspiră, adresându-ne cătră sufletul iubitului și veteranului nostru conmembru *Ioachim Mureșianu* îi dicem:

Ridică-te suflete blând în locașurile dreptilor, unde nu este durere nici supărare, ci fericire vecinică, și din înălțimea nemuririi veghiéză și mai departe peste destinul acestor fonduri, pe cari le-ai ap6rat și servit atâtea decenii cu atâtea devotament și pricepere! R6gă-te și mijlocesce la cel Atotputernic, ca să se îndure a concede ca fondurile noastre și institutele susținute din ele să rămână ca un monument nepieritor al gloriei și abnegațiunii străbune și să fie ca un foc luminos în această vale istorică îndeplinindu-și pururea sublima misiune ce glorioșii fundatori le-au dat!

Adio! Iubite conmembru *Ioachim*! adio! îți dicem, — adio! — lung și vecinic adio!

De la jubileul din Lugoșu.

Etă discursul pe care l'a rostit d-l *Fabiu Rezei* cu ocaziunea serenadei cu lampioane, ce s'a dat dinaintea reședinței episcopesci din Lugoșu.

Illustissime Domnule Episcop6!

Preavenerat Cler!

Mult timașilor domni și frați!

Cel mai scump odor, cel mai neprețuit ctenodiu al poporului nostru român, — e *limba sa*.

E limba sa dulce, armonioasă pe care străbunii noștri, în decursul multor secole prea grele — au ap6rat-o și păstrat-o cu totă scump6tatea, jertfindu-și tot-deuna mai bucuos viața, de cât ca să se deslipăscă de limba lor, de cât ca să jertfăscă acest viu și scump *document al originii lor mărețe*, de la l6ganul vechiu și falnic al Romei eterne.

Și întru adevăr, decă ne reamintim istoria trecutului, ni-se vedesce faptul, că nici furtunile grele împreunate cu migrațiunea pop6relor, nici luptele sânger6se susținute în decurs de sute de ani cu păgânii dușmanii ai crucei, ba nici multe nenumărate alte lovituri inimice, nu au fost în stare să sdrobăscă existența acestui popor, binecuvântat și scutit de însași providența divină.

Reamintirea acestui trecut, — în parte saturat de cele mai amare suferințe, 6r în altă parte, strălucind în aureola gloriei adevăratului eroism antic roman, — nu numai că ne relevăză nenumărate *manifestări admirabile de vitalitate națională*, ci tot-odată deșteptă în inimile noastre focul vestal, focul nestins, al sentimentelor celor mai nobile omenești, — deșteptă în inimile noastre *sentimentul iubirii înflăcărata a n6mului nostru*, și deșteptă sentimentul devotamentului celui mai cast și sacru, întru ap6rarea și păstrarea intactă, a tesaurului eređit de la strămoșii noștri, întru ap6rarea *limbei noastre* românești.

6r știut este, că arma cea mai puternică, scutul cel mai valoros și refugiul cel mai sigur pentru ap6rarea limbei și a existenței noastre, în prima linie și peste toate alte virtuți mari, ale antecesorilor noștri, a fost tot-deuna: religiuinea noastră creștină, a fost *biserica noastră românească*.

Căci pre cum fie-care om, — ca individ singuratic, — fără religiuinea și fără de a-și ridica tot-deuna în toate lucrările și în toate gândirile sale privirea sa sufletescă spre ființa prea sfântă și necuprinsă a lui Dumnezeu, fără îndoieală că-și dă peste cap și alergă în patru picioare, pierđendu-și însa-și ființa sa de om, tot asemenea și fie

care popor, 6r în deosebi poporul nostru românesc, fără religiuinea și fără rivna curată de a se împărtăși cu darurile și învățeturile creștinesci ale sfintei noastre biserică, și-ar pierde limba, și-ar pierde existența sa, și ar peri fără urma din șirul pop6relor.

Va să dică, singur numai alipirea neclătită cătră religiuinea creștină și cătră sfânta noastră biserică, precum și imbrăoșarea acestora cu totă dragostea, a fost izvorul neseecat al virtuților și al forțelor străbunilor noștri, a fost izvorul din care poporul român și-a alimentat vitalitatea sa admirabilă, și a fost izvorul diu care sufletul poporului român s'a adăpat cu darul nemuririi!...

Și aici — cu directă provocare la forul cel mai legitim, anume directă provocare la istoria literaturii române, — susțin, cum-că din marele eveniment al unirii Românilor cu biserică Romei celei vechi, au rezultat pentru Români căștiguri culturale nenumărate.

Ba un scriitor român renumit afirmă și probéză, că fol6sele acestui act religios au fost mari și neprețuite pentru cultura națională a poporului român. atestând, că de la desăvârșirea acestei unii, românuinea și-a modificat direcțiunea culturală, care la finea secolului al VII-lea, — în urmarea influinței pernicioase a curentelor slave și grece, — se aflase deja în mare decadență.

Apoi ce mare moment cultural a fost și este sfânta unire pentru poporul român, o dovedesce și falanga ilustră a bărbaților celor mari, ce i-a produs biserică română unită, în acești doi secol de existență.

Prin urmare cu drept cuvânt ne dicem un alt scriitor erudit, cum-că actul sfintei uniri a fost și e tot-odată și actual reșeptării culturale și naționale a poporului român...

În consecința acestui adevăr istoric, rezultă naturalmente și faptul, că ori-ce aședăment organic și legal, care servește interesele sfintei noastre biserice, e tot-odată și un bastion pentru ap6rarea intereselor culturale și naționale ale poporului român. Drept aceea instituirea și înființarea unei atare aședăment — în viața poporului nostru — a fost și va fi tot-deuna un moment memorabil, un moment de însemnătate istorică.

Și un atare moment istoric de mare însemnătate, a fost și este pentru noi toți acela, când cu sprijinul valoros și cu bine cuvântarea prea sfântului scaun apostolic din Roma, și din grația Majestății Sale, a prea bunului nostru rege, — la anul 1853 s'au înființat mai două diecese române greco-catolice, și anume: una în Gherla și una aici în Lugoșu.

Și astăđi, când înaltul guvern diecesan, dim6reună cu veneratul cler se pregătesc a serba a 50-a aniversare a înființării dieceei Lugoșului, vedem că și poporul credincios, p6truns de însemnătatea acestei aniversări memorabile, a curs din toate părțile, ba chiar și din cele mai îndepărtate unghiuri ale dieceei acesteia, — a curs cu însuflețire curat românească, într'un număr prea imponent, ca asistând la această sărbătoare măreță, prin prezența sa, să deie dovada cea mai invederată despre consențimentul s6u tare și neclătit cu clerul s6u în cauza sfintei uniri, — și să deie dovada cea mai solemnă despre conștiința sa viuă în cauza momentosoșiții grandioase a acestei instituțiuni legale, pentru desvoltarea progresivă a vieții sale morale, culturale și naționale.

6r când din inimă plină de pietate și de supunere creștinescă, dăm mulțamită laudă și mărire sfintei Treimi Dumnezeuesci pentru acest nou semn al bunătății sale nemărginite, — poporul credincios al dieceei acesteia datoresce tributul celei mai curate recunoștinți, și memoriei prea sfinșilor noștri arhierii, cari de la începutul înființării dieceei acesteia au stat în fruntea guvernului diecesan, și cari ca adevărați arhipăstori sufletesci, cu dedicațiune sacră și din toate puterile lor au ostenit întru desvoltarea acestei instituțiuni legale bisericesci.

6r acum apropiindu-ne cu profundă venerațiune fișcă de sfinșitul scaun arhipăstoresc al Ilustrității Tale — cu cea mai viuă însuflețire erumpe din inimile noastre esclamațiunea plină de admirație și iubire sinceră:

Etă preotul mare!!!

Illustissime Domnule!

Puțini ani au trecut, de când suntem atât de fericiti a venera în persoana Ilustrității Tale pe arhierul nostru.

Și totuși, decă ținem în vedere împrejurările grele, între cari ai ocupat acest scaun episcopesc, — și decă apreciem activitatea neobosită a Ilustrității Tale, des-

voltată cu atâta zel, cu atâta perseveranță și înțelepciune întru promovarea intereselor noastre bisericești și școlare, noi ca martorii acestei activități, ca martorii, cari cu bucurie nescusă vedem și simțim deja noi înșine efectele binefăcătoare și salutare a avântului surprinzător, ce l'a luat bunăstarea morală și materială a diecesei noastre sub durată prea scurtă a guvernării Ilustrității Tale. — noi toți, dintr'o inimă și dintr'un suflet, mărturisim și documentăm sus și tare, mărturisim și atestăm în auzul obștesc, — cum-că pururea neperitóre sunt, neperitóre vor rămâne meritele Ilustrității Tale pentru înflorirea diecesei noastre, și binecuvântată va rămâne în această diecesă pururea și memoria glorioasă a activității Ilustrității Tale.

Esprimându-ne deci pentru toate acestea sentimentele noastre de profundă recunoștință și gratitudine, îți urăm din adâncul inimilor noastre, ca Dumnezeu atot-puternicul, să-ți dăruiească sănătate viguroasă, îndestulare sufletescă și tărie neînvinsă, pentru-ca să poți continua până la cea mai extremă limită a vieții omenești opera grandioasă a întăririi și preamării bisericei noastre române greco-catolice, spre bunăstarea patriei noastre comune și spre fericirea și gloria nemului nostru românesc.

Să trăești întru mulți ani!!!

SCIRILE DILEI.

— 14 Iunie v.

Proces de pressă. Invătătorul Ioan German din Brad publicase în „Tribuna“ din Sibiu un articol în care atacase pe profesorul de la gimnaziul din Brad Stefan Albu, spunând despre dânsul că ar fi amfibiu fără conștiință națională și om de nimica. Albu l'a dat în judecată pe German pentru calomnie și insultă prin pressă. Procesul a fost judecat alaltăieri la tribunalul din Sibiu. Profesorul Albu, care nu s'a prezentat personal la pertractere, era reprezentat de cătră avocatul din Oradea Dr. Iustin Ardeleanu, ér pe acusat l'a apărât avocatul din Deva, Dr. Iustin Pop. Interpret a fost Dr. V. Dan, avocat în Sibiu. Ca martori au fost ascultați fostii redactori ai „Tribunei“, *Moldovanu* și *Prodan*, redactorul de la „T. R.“ *Păcățianu*, profesorul Dr. Paul *Oprîșa* și invătătoarea Maria *Cristea* din Brad. — German a fost condamnat la 7 zile închisore, 60 cor. amendă séu alte 3 zile închisore, mai departe la 285 corone daune interese d-lui Albu, publicarea sentinței pe cheltuiala sa în diarele: „*Activitatea*“ (Orăștie) „*Hunyadvarmeghe*“ (Deva) și „*Gazeta Transilvaniei*“ (Brașov) în sfârșit la purtarea cheltuelilor procesului. German a apelat.

Luptă sângeră cu nisce tâlhari. În *Ciacova* (Bănat) trăiesce un judecător de cerc în pensiune cu numele Csapó Elek. Din grânariul acestui domn de un timp încóce se fura mereu grâu. Primăria comunală hotărî a veghia cu mai mare grije, de cât până acuma și de câte-va zile doi păzitori pândeau mereu. Miercuri spre Joi noptea pe la orele 12, cei doi păzitori, Gheorghe Musteț și Ștefan Vuia, aușiră apropiindu-se o căruță. Ei se tupiliră în apropierea grânariului, a cărui ușe o găsiră deschisă. Abia puseră însă piciorul pe pragul grânariului, când de-odată se aușiră două împușcături și cei doi păzitori cădură la pământ. Musteț își dădu sufletul îndată, Vuia însă se ridică și aruncându-se asupra unuia din hoții îl prinse de gât și în același timp strigă după ajutor. Atunci veni însă al doilea hoț și îi aplică cu patul puscii o lovitură în cap așa că Vuia cădu la pământ fără simțiri. Amândoi hoții se urcară apoi în căruță și plecară în góna cailor. Intr'un târziu se treziră și servitorii și găsiră pe Musteț mort, ér pe Vuia leșinat. Dece saci de grâu, pe cari îi umpluseră hoții erau lângă ușa grânariului. Afară de aceștia s'a mai găsit o pușcă de vânătoare-Lanccaster și o pălărie din fabrica lui Liptai din Beciche-rec. S'a pornit cercetare severă pentru descoperirea tâlharilor. Ștefan Vuia, în etate de 26 ani însurat și tată a doi copii a fost dus la spital în Timișóra, unde i-s'au estras alicele din umăr. Se speră, că se va însănătoșa. În hotarul comunei s'a găsit

spânđurat de un pom economul Ion Sarendal. Se crede, că acesta a fost unul din hoții și s'a spânđurat de frica pedepsei.

Un tinér universitar român, care de trei ani studiază filosofia și literale în patrie, se recomandă ca instructor séu corepetitor în o familie bună română séu germană pentru lunile de vară eventual și pentru Septembrie. Condițiuni modeste. Adresa la Redacțiunea noastră.

Dragoste nebună. În Karlsbad, care este un loc renumit de băi în Boemia, unde se duc mii de ómeni, cari sufer de stomac, s'a întemplat alaltăieri o mare nenorocire. Un locotenent din Stuttgart (Germania) cu numele August *Hoffmann* sosise acolo, spre a-și vedé iubita, care era fiica unui mare comerciant. Locotenentul o iubea, dér părinții nu voiau sé o dea după el, dicénd, că fata e cam bolnavă și tatăl séu a dus'o la Karlsbad. Alaltăieri dimineța, când béránușul comerciant se dusesse la fântână să bea apa prescrișă de medic, locotenentul a pėtruns în locuința lui și gășind fata singură a împușcat'o, apoi s'a împușcat și pe sine.

Nebunul. Din Paris se scrie următoarea întâmplare tragică: În strada Maicii Domnului din Nazareth (Rue Notre Dame de Nazareth) locuia într'o odaie un domn cu numele *Charron* împreună cu nevasta sa. Lumea credea că trăiesc fericiti. Dilele acestea însă vecinii observară, că *Charron* nu iese la plimbare cu nevasta, cum îi era obiceiul, ci numai singur. Portarul într'o dimineța a bătut la ușa lui *Charron*, dér n'a primit răspuns. Atunci a spart ușa și a gășit pe *Charron* culcat pe spate în pat. Întrebându-l, unde-i nevasta, a răspuns, că dorme și nu vré sé se trezescă. Cercetând mai departe, portariul a descoperit cadavrul femeii, cu gâtul tăiat. *Charron* înnebunise și în nebunia sa a tăiat cu briciul gâtul nevastei sale. El a fost transportat la balamuc.

Concerte. Duminecă și Lună capela orașului va concerta în Café Neustädter. Inceputul la 8½. Intrarea liberă.

Măne, Duminecă în 28 Iunie concert militar ia „Gewerbeverein“. Intrarea liberă. Inceputul la 8 ore.

Lună aceeași capelă va concerta pe promenada de jos. Inceputul la 5½ séra.

Farmaciile din cetate. Măne Duminecă va fi deschisă farmacia d-lui *Hornung*, Tergu Florilor, ér poimăne Lună, farmacia d-lui *Jekelius*, str. Porții.

Grădina Froebeliană se va deschide în 1 Iulie st. n., în institutul Konopasek din strada Caterinei Nr. 4, sub conducerea unei franceze.

Slăbiciuni și desmoștenire.

Directorul despărțământului „*Timișóra*“ al „Asociațiunei“, d-l avocat *Emanuil Ungureanu*, în zelul și stăruința sa necontenită pentru a lumina poporul și a-l face sé pricepă cauza cea mare pentru care luptă „Asociațiunea“, cu ocașia adunărilor generale ale numitului despărțământ ține tot-déuna câte-o vorbire, în care descopere și arată relele de cari suferé țéranul nostru și căile de îndreptare. Adunarea generală din ést-an al despărțământului *Timișóra*, ținută la 14 Iunie în *Mehala*, a deschis'o prin următoarea cuvântare, în care a vorbit de unele slăbiciuni ale locuitorilor români de pe teritoriul numitului despărțământ, și ca urmare a acestor slăbiciuni, despre sérăcirea lor.

Publicăm aici din cuvânt în cuvânt acea instructivă cuvântare:

Onorată adunare generală!

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ are de scop luminarea și deșteptarea și prin acestea întărirea materială și morală a poporului român din Ungaria. La realizarea acestui

scop lucră și despărțămintele Asociațiunei și între acestea și despărțământul *Timișóra*.

E un adevér recunoscut de totă lumea civilizată, că cultura e cel mai puternic factor, care asigură existența și trăinicia unui popor, acest adevér trebuie neinterupt sé-l repetăm înaintea Românilor, ca odată sé înțelegă, că și ei, decă nu se vor nisa a înainta în cultură, a învăța, a se lumina, a fi mai muncitori și mai cruțători, a-și păzi averile, a se face mai isteți și mai înțelepți, atunci fără îndoială cu timpul vor fi cutropiți și desmoșteniți de alte némuri conlocuitoare, pentru-că poporul român din comitatele *Timișului* și al *Torontalului* locuind printre alte popóre mai deșteptate și mai muncitoare, cu acestea nu va puté susținé concurența pentru existență; trebuie pe Români sé-i facem sé pricepă, că cu cât e cineva mai învățat și mai deșteptat, cu atât e și mai rafinat, și că cu cât e cineva mai rafinat, cu atât mai mult exploatează pe cel necult și ignorant, deci bine sé grijescă Români, ca sé nu rămână ei cei ignoranți și exploatați.

De respândirea culturai se ține și eruarea și descoperirea slăbiciunilor și defectelor, cari contribuiesc la slăbirea și sérăcia poporului; aceste slăbiciuni pentru aceea trebuiesc descoperite, ca poporul sé le vadă, sé le cunoscă și sé se convingă, că decă nu se va lepăda de ele, atunci mai curénd séu mai târziu de sigur se prăpădesce; pentru poporul român din comitatele *Timișului* și *Torontalului*, decă rămâne el în starea sa culturală și morală de astăzi, nu e mântuire, deci de datorința despărțământului *Timișóra* se ține a descoperi slăbiciunile poporului român, care locuiesc pe teritoriul acestui despărțământ.

Despărțământul *Timișóra* se întinde peste cercurile administrative *Timișóra* centrală, *Ciacova*, *Buzias*, *Recaș*, *Aradul* nou și *Vinga* din comitatul *Timișului*, și cercul *Modoș* din comitatul *Torontalului*, cuprinde 96 comune, parte curat românești, parte mestecate, locuite de Români și de alte némuri.

Am tot aușit, dér știu și din esperința proprie, că poporul nostru afară de sêrbătorile bisericești, mai cu sémă femeile mai țin și o sumedenie de sêrbători păgâne și superstițioase, séu cum se numesc pe aici *sêrbători mueresci*, când nu lucră, ci pierd timpul fără nici un folos; deci m'am adresat în scris cătră bărbații inteligenți și domni de încredere cu următoarele întrebări:

- 1) Ce fel de sêrbători păgâne și superstițioase ține poporul nostru?
- 2) Cari sunt slăbiciunile și defectele din cari se trage sérăcia lui?
- 3) Cât pământ au avut Români în respectiva comună înainte de 50 de ani, cam pe la anul 1850, și cât mai au astăzi?

La aceste întrebări am căpătat răspunsuri amănunțite, pe cari le comunic în estras aici:

În comuna *Șipet* muerile, afară de sêrbătorile bisericești, mai țin toate sêrbătorile păgâne, cari sunt în cãlindar însemnate cu cruce neagră, acestea precum și Sâmbăta înainte de începerea postului *Pascilor* le sêrbéză, respective se rețin de la lucră, ca peste an sé nu fie lovite de rele și ca sé nu le sece mâinile și piciorole; întréga întâia sêptemână a postului *Pascilor* o sêrbéză, ca sé nu le calce caii lui *Sântóder*; *Mercurea* după *Dumineca* *Tomii* nu lucră ca sé nu căpieze oile; Sâmbăta înainte de Înălțarea Domnului nu lucră nici muerile nici bărbații, ca peste an sé nu fie loviți de trăsnet; țin o zi de sêrbătoare sub numele de *Todoróse*, ca peste an sé fie scutite de pagubă; în ziua lui *Vartolomei* nu lucră, pentru-că atunci se-când rădęcina grăului, sé nu sece rădęcina și celorlalte plante; mai țin sêrbătoare, ca sé nu se umfle gâtul la porci.

În comuna *Sacoșul-turcesc* *Mercurea* după *Pasci* nu lucră femeile, ca sé nu capete durere de cap; întréga întâia sêptemână a postului *Pascilor* se rețin de la lucră, ca sé nu le calce caii lui *Sântóder*; de la *Pasci* până *Mercuri* după *Dumineca*

Tomii nu lucră, ca peste an sé le pázescă *Dumneșeu* de tóte bólele; de la *Pasci* până la Înălțarea Domnului nu lucră *Joile* ca sé nu bată pétra hotarul; ziua înainte de *Sântul George* nu lucră, ca sé nu sece laptele la vaci; sub numele de „*Todoróse*“ nu lucră o zi, ca sé nu le mănóce strigoi; Sâmbăta înainte de Înălțarea Domnului nu lucră nici bărbații, nici femeile, ca sé nu fie loviți de trăsnet; ziua lui *Vartolomei* o țin de sêrbătoare, pentru-că atunci se-când rădęcina la grâu, sé nu sece rădęcina și altor plante; trei zile înainte și trei zile după *archangelul Mihail*, sêrbéză muerile, ca sé nu mănóce lupii oile.

În *Cebza* muerile țin toate sêrbătorile păgâne însemnate în cãlindar cu cruce neagră. La 15 Februarie țin sêrbătórea *moșilor*; întâia sêptemână a postului *Pascilor* nu lucră, ca sé nu le calce caii lui *Sântóder*; la 12 *Mai* țin o sêrbătoare, ca sé nu fie lovite de trăsnet; trei zile înainte și trei zile după începutul postului *Cășinului* nu lucră, ca sé nu mănóce lupii oile; de la *Pasci* până la *Rosale* nu lucră *Joile*, ca sé nu bată pétra hotarul.

În *Cerna*, *Marți* și *Miercuri* după *Pasci*, apoi *Marți* și *Mercuri* după *Dumineca* *Tomii* nu lucră muerile, ca sé le pázescă *Dumneșeu* de rele; întréga întâia sêptemână din postul *Pascilor* nu lucră, ca sé nu le calce caii lui *Sân-Tóder*; ziua înainte de *Sântul George* nu lucră, ca sé nu sece laptele la vaci; ziua lui *Vartolomei* o țin, pentru-că sécă rădęcina la grâu, la 12 și 22 Iulie nu lucră, ca sé nu fie lovite de trăsnet; la 4 Decembrie nu lucră pentru sănătatea vitelor.

În *Toager* țin muerile toate sêrbătorile înșirate mai sus, tot pentru-ca sé nu fie lovite de trăsnet, sé nu le calce caii lui *Sân-Tóder*, sé nu bată pétra hotarul, sé fie scutite de foc, sé fie păzite de rele și de strigoi; afară de acestea mai țin încă toate sêrbătorile păgâne însemnate în cãlindar cu cruce neagră.

În *Jebel* țin muerile sêrbători păgâne, ca sé nu mănóce lupii oile, sé nu bată pétra grăul, sé nu sece laptele la vaci, sé nu fie lovite de trăsnet, sé nu le calce caii lui *Sân-Tóder*, sé nu le lovescă relele, sé nu le mănóce strigoi; afară de acestea mai țin sêrbătórea lui *Vartolomei*, a *Santei Margita*, a *sântului Toma*, a *s-tului Andrei*, a *santei Savița*, a *santei Barbura* și a *sântului Ignat*.

În *Murenii*, *Petroman*, *Feni*, *Chișoda*, *Sânt mihăiul* român, *Mănăștur*, *Sinersig* e prostia și mai mare: de exemplu în *Sinersig* la 24 Februarie nu lucră muerile pentru-că cine lucră în ziua acesta, acela i-se umflă mâinile; la 9 Martie în ziua sfinților nu lucră, pentru-că cine lucră în ziua acesta, acela n'are noroc, în ziua acesta mai dau de pomană turte, pogăci și ulcioare; la 27 Aprilie în ziua mucenicului „*Simeon*“ și la 13 Iulie în ziua santei *Margita* nu lucră nici bărbații, nici femeile, ca sé nu bată pétra hotarul; la 1 *Mai* în ziua prorocului „*Ieremie*“; la 17 Iulie în ziua santei *Marina* și la 22 Iulie în ziua santei *Magdalena* nu lucră nici bărbații, nici femeile, ca sé nu-i trăsnescă *Dumneșeu* la 8 Iulie în ziua mucenicului „*Procopie*“; nu lucră muerile, ca sé nu se întemple foc în casă; la 27 Iulie în ziua mucenicului „*Pantelie*“ nu lucră muerile, că se dice, că *Pantelie* e frate cu *sântul Ilie* și îi póte feri de pétră, la 1 August în ziua mucenicului *Macavei* nu lucră muerile, ca sé le țină *Dumneșeu* sănétóse, cine lucră în ziua acesta nu scapă de bóle; la 23 Septembrie în ziua lui *Lucian* și la 26 în ziua apostolului *Andrei* nu lucră, ca sé nu mănóce lupii oile; țin la 4 Decembrie ziua mucenicului *Varnava*, la 5 Decembrie ziua prorocului *Sava*, la 24 Decembrie ziua lui *Ignat*, la 16 Ianuarie ziua *sântului Petru* de érnă; întréga întâia sêptemână din postul *Pascilor* nu lucră, ca sé nu le calce caii lui *Sân-Tóder*, *Joia* după *Pasci* și *Joia* înainte de *sântul Petru* nu lucră, că acestea sunt *Joile verđi*. Dér se și vede binecuvântarea acestor sêrbători pe bieții români din *Sinersig*; sunt uscați de sérăci.

Tot așa mai departe, decă mergem din sat în sat, sêrbătorile mueresci nu mai

au sfârșit; trebuie să însemnez, că sârbăto-
rile superstițioase contra trăsnetului și ziua
lui Vartolomei, când seacă rădăcina la grâu,
mai în toate satele le țin și bărbații.

Acum decă luăm în socotință 52 de
Dumineci și cele multe sârbători bisericești,
apoi sârbătorile păgâne și superstițioase, pu-
tem dice cu siguranță, că poporul nostru
a treia parte din an o petrece în nelu-
crare, perde fără nici un folos ce e mai
scump, adecă timpul; această împrejurare
în mare parte este izvorul, din care derivă
sărăcia poporului nostru.

Acum decă mai luăm în considerare,
că poporul român pe teritoriul despărțē-
mentului Timișoara se ocupă numai cu agro-
nomia, adecă cu lucrarea pământului, pen-
tru care ocupațiune în lunile lui Decembrie,
Ianuarie și Februarie e foarte puțin ori mai
nimic de lucru — putem dice, că poporul
nostru lucră cu mult prea puțin, de cât e
de lipsă, ca să se pōtă trăi și să se pōtă sus-
ține. Aceasta este cauza sărăciei și mai deștepte.

Pe teritoriul despărțēmentului Timi-
șoara nu sunt munți, nu sunt păduri nu
sunt lupi; puținii omeni vor fi vâdūt lupi,
dōr în vre-o menagerie, și totuși țin sârbă-
tōre, ca să nu mănăce lupii oile; nici o
muere n'a fost călcată de caii lui Săn-Tō-
der, nici o muere n'a fost mănăcată de stri-
goi, și totuși muerile țin zile de sârbători,
ca să nu le calce caii lui Săn-Tōder, și ca
să nu le mănăce strigoi; a mai vâdūt lu-
mea undeva o astfel de prostie românească?

Nu cu sârbători se împedecă secarea
laptelui la vaci, ci vaca trebuie bine îngri-
jită și nutrită, atunci nu-i va seca laptele;
nu cu ținere de sârbători se împedecă bō-
lele și relele, ci omul trebuie să fie bine
imbrăcat, bine nutrit, casa și curtea lui
trebuie curat ținută, atunci se vor rări bō-
lele; o cadă de scaldat în cusă pentru să-
nătate, mai mult ar plăti de cât tōte sârbă-
tōrile mueresci.

Acum să vedem, cari sunt relele și
necazurile ce au dat peste bieții Români
tocmai pentru-că țin multe sârbători și
pierd mult timp fără folos; ecă ce-s urmă-
rile: la întrebarea, că în fiecare comună
cât pământ au avut poporul nostru înainte
de 50 de ani, și cât are astăzi, am căpētat
următoarele răspunsuri:

În *Șipet* înainte de 50 de ani tot pā-
mēntul urbarial, cam 6000 de jughere ca-
tastrale, a fost proprietatea Românilor, din
acest pământ au pierdut până acum la
strēini cam 1000 de jughere, adecă a șesa
parte.

În *Sacoșul turcesc* înainte de 50 de
ani întreg hotarul urbarial, cam 4000 de
jughere, a fost al Românilor, până acum
au pierdut la strēini 1200 jughere.

În *Jadani* înainte de 50 de ani întreg
hotarul urbarial, cam 3200 de jughere, a
fost al Românilor; până acum au pierdut
aprobe două părți la strēini, Români mai
au acum ceva mai bine de cât a treia
parte.

În *Cebza* înainte de 50 de ani întreg
hotarul urbarial, 5600 de jughere, a fost
al Românilor; până acum au pierdut la
strēini 2300 de jughere.

În *Cerna* înainte de 50 de ani întreg
teritoriul urbarial cam 3000 de jughere a
fost al Românilor; până acum au pierdut
la strēini a treia parte, Români mai au
cam 2000 de jughere.

În *Toager* a fost întreg teritoriul ur-
barial al Românilor, până acum au pierdut
două părți la strēini, mai au a treia parte.

În *Șag* mai mult de jumătate din
pământul urbarial a trecut de la Români
la Nemți, asemenea și în comuna Obad.

În *Jebel* înainte de 50 de ani întreg
hotarul urbarial a fost al Românilor; până
acum cam jumătate au cumpērat strēinii
de la Români.

În *Utvin* a trecut jumătate din pā-
mēntul urbarial, de la Români la strēini.

În *Giroc* în restimp de 50 de ani au
trecut de la Români la strēini 700 de ju-
ghere, Români mai au cam 3500 de ju-
ghere.

În *Voeteg* înainte de 50 de ani pā-
mēntul urbarial, cam 4000 de jughere, a
fost al Românilor; până acum două păr-
ți

au cumpērat Nemții de la Români, Romā-
ni mai au acum cam a treia parte.

În *Stamora-română* întreg hotariul
urbarial de 1800 de jughere a fost al Ro-
mânilor, până acum a treia parte a trecut
la Nemți.

În *Sacoșul-unguresc*, comună curat
românească, hōmânii nu voiau să plătescā
dările publice, apoi mai făceau și datorii
pe la bănci, cam pe la anul 1890 au în-
ceput licitațiile și Români au pierdut până
acum cam 300 de jughere de pământ la
strēini.

În *Folea* pe la anul 1850 din hotarul
urbarial au fost trei părți a Românilor și
a patra parte a Nemților, căci deja atunci
era acolo o colonie nemțescă; acum 3 părți
din pământ e a Nemților și a patra parte
a Românilor.

În *Murani*, pe la anul 1850 întreg
hotarul urbarial, cam 3600 de jughere ca-
tastrale, a fost al Românilor; până acum
au pierdut Români a treia parte la strēini.

În *Petroman* Români au avut înainte
de 50 ani întreg hotarul urbarial; până
acum a trecut cam a treia parte la strēini.

În *Macedonia* din 2000 de jughere, a
treia parte a trecut la strēini.

În *Chișoda* întreg hotarul urbarial a
fost al Românilor; până acum au pierdut
Români două părți la strēini, Români mai
au cam a treia parte.

În *Sântmihaiul-român* întreg pāmēn-
tul urbarial de 5000 de jughere a fost al
Românilor; până acum peste 2000 de ju-
ghere au pierdut la strēini.

În *Sinersig* Români au avut 900 de
jughere, din cari până acum au pierdut
cam 300 de jughere la strēini.

În *Căpet* întreg hotariul urbarial a
fost al Românilor; până acum mai mult
de jumătate a trecut la strēini.

În *Mănăștur* Români au pierdut a
cincia parte din pământul lor.

În *Beregeu* tot hotarul urbarial de
6000 jughere a fost al Românilor; până
acum cam a treia parte au pierdut la
Nemți.

În *Mehala* înainte de 50 de ani au
avut Români 2000 de jughere; astăzi mai
au cam 1200.

În *Ieloda*, din 840 de jughere, Romā-
ni au pierdut cam 540 la Nemți, mai au
acum cam 300 de jughere.

În *Aga (Brestovaț)* la anul 1810 a
fost segregăția unei părți a hotarului, și
în conspectul urbarialistilor, care se află
la actele urbariale, nu obvine nici un strēin,
toți locuitorii satului erau Români, tot pā-
mēntul urbarial a fost al lor, au început
însă a veni Nemți și Slovaci în comună și
au început a cumpēra moșiile de la Ro-
mâni; după statistica de la anul 1900 sunt
Nemți și Slovaci 545, ér Români 323; din
pământ au acum Nemții și Slovaci cam
două părți, și români mai au cam a treia
parte.

Tot în asemenea măsură au pierdut
Români moșiile lor mai cu sēmă la Nemți
în Ciacova, Ghilad, Parța, Bărăteaz, Căla-
cea, Hodoni, Giroda, Sânt-Andraș, Beci-
cherecul mic, Berini, Uliuc, Unip, Lișet,
Banlac, Tolvadia, Giulvez, Terenteaz și
Seciani.

Comune românești, cari și până acum
și-au păstrat moșiile sunt: Babșa, Belinț,
Topolovețul mare, Fenlac, Șuștra, Budinț,
Ictar, Secusigi, Drașina, Sirbova, Hitiaș,
Chevereșul-mare, Blajova, Moșnița, Bucu-
veș, Bazoș, Remetea și Iezvin; din vr'o
câteva comune n'am căpētat până acum
date.

(Va urma)

Din Sălăgiu.

Siciu, 23 Iunie 1903.

Regretabile și foarte îngrijitōre sunt
înaintea celui serios cugetător și îngrijat
de viitorul sēu, al familiei și al patriei, fatali-
tățile sorții și calamitățile timpurilor, aceste
plăgi ale elementelor naturii, — dinaintea
cărora nu te poți feri, nici a da în lături,
și cu atât mai dureroase și mai daunaciōse
cu cât te cercă mai des.

Nu fusese de ajuns în trei ani mai
după olaltă, că grindina ne distruse

tōtă recolta, ci în a 21 ale curentei între
11—12 ore din nou ne cercetă grindina —
Eram oșei cum în așteptare după situa-
țiunea hotarului și cursul curentului.

Însă nu am fost pregătiți ca și în
ziua următoare de 22 Iunie să fim în nouă
așteptare! Și chiar atunci între 1—2 ore
după amiazi din nou între ploii torențiale
ne-a ajuns catastrofa, *nimicindu-ne tōtă
speranța de o recoltă bună*, după atâția
ani de suferință.

Ce a rămas de piētră, au stricat re-
vārsările apelor.

Se pōtă cugeta, că miseria e la culme.
Mai ales că bietul popor n'a putut achita
nici datoria mălaiului din trecut, împrumut
de altcum favorabil de la institutul de cre-
dit „*Silvana*”. Și apoi nici pōme acum
de mulți ani nu am avut, ér pōmele sunt
un articol de însemnătate în părțile aceste.

Indurarea lui Dumnezeu fie, de a ni-se
întōrce spre mai bine.

Ivan Popiriu Pop.

Alegere de funcționari comunali.

Astăzi s'a sēvrșit în sala dela „*Ge-
werbehaus*” (casa industrială) de aici, noua
alegere a funcționarilor comunali, sub
președința d-lui vice-span Dr. Fr. *Jekel*.

An fost de față peste trei din patru
părți a membrilor reprezentanței comu-
nale. Dintre membrii români au lipsit a-
prope jumătate. Adevărat, că câți-va din
aceștia au fost absenți sēu împedecați de
a se înfățișa, dér cei mai mulți n'au nici
o scusă, căci indoleuța nu pōte fi scusă la
asemeni ocaziuni.

S'au reales primarul *Hiemesch* și a-
prope toți funcționarii de mai înainte în
posturile lor. La postul de inginer supe-
rior al orașului a fost ales ajutorul de
păuă acum *I. Nekolny*.

D-lui inginer al orașului Ch. *Kertsch*,
care s'a retras în pensiuie i-s'a exprimat
mulțumirea reprezentanței pentru valorō-
sele și distinsele servicii, ce le-a adus
orașului. În posturile noucreate n'a fost
ales nici un Român.

Vom reveni mai în detalii la alegerile
de azi.

ULTIME SCIRI.

Viena, 26 Iunie. Diarul „*Zeit*”
află, că curtea va renunța la preten-
siunea de a-se urca lista civilă.

Belgrad, 26 Iunie. Regele Petru
a adresat o proclamație cătră ar-
mată în care spune, că se razimă
pe fidelitatea și curagiul ei.

Desp. I. Brașov al „Asociațiunei”.

Raportul comitetului despărț. cătră adunarea
generală din Rēșnov.

— Fine. —

3) **Bibliotecile.** Bibliotecile populare
ambulante înființate de desp. nostru s'au
mai înmulțit de la adunarea generală în-
cōce încă cu una, și anume: cu biblioteca
poporală nr. VII b., compusă din 100 vo-
lume legate, în preț de 206 cor. 12 bani,
afară de dulapul, în care este aședată
această bibliotecă, care încă costă 18 cor.
Astfel de present despărțēmentul nostru
dispune cu totul de 14 bibliotecel populare,
cari conțin la olaltă 1276 volume, în preț
de 2148 cor. 45 bani.

Aceste 14 bibliotecel populare sunt
distribuite în modul următor: nr. I/a e
destinată pentru comuna Preșmer, nr. II/a
se află în comuna Crisbav, nr. III/a în
comuna Maeruš, nr. IV/a în comuna Bra-
șovechiu, nr. V/a în comuna Dērste, nr.
VI/a în comuna Ghimbav, nr. VII/a în co-
muna Feldiōră. nr. I/b în comuna Bod,
nr. II/b în Cristian, nr. III/b în Brașov,
Tocile, nr. IV/b în Herman, nr. VII/b în
Rēșnov, nr. I/c în Satulung, nr. II/c în
Țințari.

Cu raport mai detaiat despre biblio-
tecele populare nu putem servi On. adu-
nări gen., de ore ce de astă-dată nu tōte
agenturile și-au prezentat rapōrtele speciale
despre folosința bibliotecilor. Pentru aceea

atragem atențiunea agenturilor ca pentru
esercitarea esactă a controlului și pentru ca
comitetul să pōtă veni cu raport detaiat
pe viitor, fie-care agentură să trimită la
timpul sēu raportul despre bibliotecel. Un
lucru trebuie să-l observăm însă, în privința
folosinței bibliotecelor, că în anul acesta,
ca nici-odată, bibliotecele le-am primit
fōrte usate, ba unele — cum era d. e. cea
din Ghimbav — era fōrte ruinată. E ade-
vărat, că cetind o carte se usază, și ne și
convine cu mult mai bine să se useze prin
folosință, de cât să le mănănce praful și mo-
hile neîntrebunțate, dér comitetul își es-
primă displicerea sa față de acele agen-
turi, cari ne aduc bibliotecile ruinate din
negrijă.

Pentru de a evita ruinarea cărților
prin transportul lor, dintr'o comună în alta,
comitetul a făcut în anul acesta pe lângă
fie-care dulap și câte-o lădiță, care se va
folosi la retragerea și la distribuirea bi-
bliotecelor astfel, că dulapele în care se
află cărțile vor rămāne permanent în admi-
nistrarea agenturii, se va schimba pe ele
numai inscripțiunea: Biblioteca nr. x, y,
ér cărțile se vor transporta cu lădița cu
mult mai ușor și cu mai puțină stricā-
ciune.

Ocupându-se comitetul cu cestiunea
schimbării bibliotecelor, a hotărīt, ca pe
viitor să facă schimbarea bibliotecilor în
modul următor și anume: Retragerea lor
din agenturi la centru se va face tot-dēuna
primăvara, până la finea lunii lui Mai st.
v., ér distribuirea lor se va face tot-dēuna
tōmna de la 1—15 Octomvrie v.

Observăm însă, că decă vr'o agentură
doresce ca să țină biblioteca și peste vară,
atunci acesta o pōte la încuviințarea co-
mitetului cercual, cu observarea, că tōmna
să o aducă înainte de distribuirea biblio-
tecelor cel puțin cu 15 zile mai înainte,
pentru ca să se pōtă face reparațiunea și
completarea de lipsă. În consecunță în
tōmna acesta bibliotecile nu se vor schimba.

Pentru informațiunea On. adun. ge-
nerale ne ținem de datorință a raporta, că
comitetul a hotărīt înființarea unei a 15-a
bibliotece, care deja e în lucrare, așa că
pe anul viitor să se pōtă da în folosința
agenturilor noastre.

On. adun. generală! Decă ne gândim
că desp. nostru e în plăcuta situațiune de
a pune la dispozițiunea poporului nostru
român din teritoriul desp. aceste 15 biblio-
tecel populare, pe care le pōte folosi orī
și care român din agenturile noastre, nu
putem, ca gândindu-ne la împrejurările
grele materiale, în cari trăesce mai ales
poporul nostru, să nu ne întrebăm, că de
unde s'au împlinit aceste 15 bibliotecel?
On. adunare gen. în cea mai mare parte
s'au făcut din maritimōsele donațiuni fă-
cute de maritimōșii membrii ai societății
noștre românești. Și bucuria noastră trebuie
să fie cu atât mai mare, că între acești
maritimōși contribuitori și sprijinitori ai
bibliotecilor noastre populare, cari ne-au
dat ajutor sēu în bani sēu în cărți sunt
reprezentanți din tōte clasele sociale: să-
tenii și orășeni, bărbați și femei, dovadă,
că zelul pentru cultură a prins rădēocini în
întreaga societate a noastră, că publicul nos-
tru, cu tōte împrejurările grele, în cari
trăesce, e gata a sprijini tōte acele întrep-
rinderi menite a contribui la înaintarea
poporului nostru.

Între aceia, cari au contribuit pe sēma
bibliotecilor populare, parale de la aduna-
rea generală încōce amintim în prima linie
pe Stimata Dōmnă Elena Dr. A. Mureșianu
și d-l Zaharia Bārsan, elev al școlēi dra-
matice din Bucuresci, cari au dāruit pe
sēma bibliotecelor despărțēmentului nostru
prin d-l Ilie Savu, comptabil, frumoșa sumă
de 60 cor. din venitul reprezentațiunei tea-
trale, ce au aranjat'o în Brașov, d-l D.
Lupan, Brașov a dāruit 4 cor., Dr. T.
Sbārcă medic, Feldiōră și Macavei eco-
nom, câte 1 corōnă; agentura din Feldiōră
9.88 bani; I. Aldea, Satulung 1 cor.; agen-
tura din Bod 14 cor.; agentura din Dērste
14 cor.; agentura din Preșmer 1 cor., ca
despăgubire pentru o carte pierdută; G.
Grămadă și Sim. Micu, Țințari, câte 1 cor.,
total 107 cor. și 88 bani.

Cărți au dăruit: Comitetul central 7 volume, desp. Lugoșiu 2 broșuri și On. comitet al „Reuniunii femeilor române din Brașov” 15 esempl. din raportul despre festivitățile iubileului semicentenar al acestei Reuniuni.

Nu ne indoim, că luând la cunoștință aceste marimose contribuiri On. adunare gen. nu va întârzi a aduce tuturor marimoșilor contribuitori căldurosele sale mulțumiri, precum și On. Reuniunii a meseriașilor români din Brașov, care și în anul acesta ne-a pus la dispozițiune localitățile sale pentru păstrarea bibliotecilor populare ér d-lui N. Balea, pentru zelul cu care le îngrijește în aceste localități.

4) **Mișcarea cassei.** De la adunarea gen. încoace mișcarea cassei a fost corone 1569.96 la intrate, 1196.42 la eșite; rămânând un sald de 373.54.

Raport detaiat despre acesta, precum și un proiect de budget pe anul 1902/903 va presenta On. adunări generale cassierul comitetului d-l C. Aiser.

5) **Ședințele comitetului.** Pentru îndeplinirea afacerilor sale, comitetul a ținut de la adunarea generală 8 ședințe, în cari s'au discutat diferite chestiuni cu privire la înaintarea culturală și economică a poporului de pe teritoriul despărțământului nostru.

6) **Reuniunea agricolă.** Conform hotărârii luate în adun. gen. din Bod, comitetul s'a îngrijit de traducerea și transcrierea statutelor votate, și este în pozițiune, de a raporta On. adunări gen., că s'au și înaintat deja forurilor competente spre aprobare.

Până atunci însă atragem atențiunea agenturilor noastre și le invităm a se ocupa și a se interesa de acele chestiuni economice, cari pretind o rezolvare mai urgentă pentru-ca constituindu-se Reuniunea să știe anume de ce lucru să se apuce mai întâiu.

Comitetul cercual din partea sa a hotărât, că în decursul anului acesta prin experți în ale economiei să țină câte-va prelegeri practice și în vederea acestui lucru și propune On. adunări gen. să voteze în budgetul desp. suma de 50 cor. ér pentru-ca să dea un impuls învățătorilor noștri la îngrijirea și cultivarea grădinilor școlare a hotărât să propună adunării gen. spre votare 2 premii de câte două-deci de corone în aur pentru acele grădini școlare cari vor fi mai bine îngrijite și cultivate.

7) În fine aducând la cunoștința On. adun. gen. că sémă de 175.50 cor. trimisă din partea On. comitet central ca cotă pe suma despărțământului nostru din suma de 2000 cor. destinată pentru ajutorarea școlilor confesionale române sêrace, s'a distribuit conform conlusului adunării gen. din Bod în părți egale de câte 17.55 cor. la școlile din comunele: Cristian, Feldiôra Brașovechiu, Ghimbav, Satulung (bis. Sf. Arhanghel), Herman, Măeruş, Bod, Dêrste Presmer, ceea ce agenturile au chitat, nu ne-au dat însă raport despre modul cum au fost folosiți banii. De aceea le invităm, că ueamănat fie-care agentură, care a beneficiat de suma amintită să trimetă raport în scris comitetului despre folosința banilor.

Mai comunicând, că după terminarea adunării gen. comitetul va da agenturii Rêșnov mai multe cărți ca premii școlariilor, cari se vor distinge la finea anului acesta, și unele, cari să fie împărțite printre locuitorii români din această comună, ne luăm voie a recomanda On. adunări gen. spre primire următoarele propuneri:

1) Să ia ca basă la discuțiune raportul general.

2) Să-și exprime condolența față de membrii răposați.

3) Să se aducă mulțămintă onorațiilor donatori și sprijinitori ai despărțământului nostru.

4) Să ia la cunoștință înscrierea noilor membri și anume:

Dr. I. *Hosanu* medic în Brașov, membru fund., Constantin *Popovici* adv., membru pe viață, Petru *Nemeș* notar public în Brașov, membru pe viață, Nicolae Balea pantofar, Brașov membru ordinar, Nicolae

Bârseanu, învăț. Brașov, membru ordinar, Casina română din Brașov, membru ordinar Eugeniu *Precep*, lăcătuș Brașov membru ordinar, Iosif Aron învăț., Brașov membru ordinar, Ioan Dariu învăț. Brașov, membru ordinar, Zosim Butnariu învăț. Brașov, membru ordinar, Augustin Paul colaborator la „Gaz. Trans.” membru ordinar, Ananie Boldor învăț. Codlea, Societatea de lectură Codlea, Bartolomei Tipeiu învăț. Rêșnov, Ioan Renghea comerciant Rêșnov, Constantin Proca paroch Rêșnov, Iosif Comanescu jun. paroch Ghimbav, dómna Dr. N. Verdea, Brașov.

5) După revidarea socotdilor să dea absolutoriu comitetului pe anul de gestiune 1902/903.

6) Să primescă proiectul de budget pe anul 1903/904.

7) Să voteze cele două premii á 20 cor. în aur pentru cele mai bine îngrijite și cultivate grădini școlare.

8) Să alegă doi membrii, cari să reprezente desp. la viitoare adunare gen. Rêșnov, în 1/14 Iunie 1903.

N. Bogdan,
notarul com.

Ajutóre pentru învățecii aplicați la comerțiu.

Societatea comercianților români din Brașov face prin această cunoșcut, că are la dispozițiune și dă ajutóre de câte 100 până la 200 cor. anual la băeți, cari se vor aplica la vre-un ram comercial ca învățecii aici în Brașov.

Din acest ajutoriu se vor acoperi înainte de toate taxele școlii, care învățecelul are a o cerceta.

De la învățecel se cere a avé pregătire de cel puțin 2 clase gimnasiale, reale civile.

Cererile de ajutoriu sunt a se adresa președintelui societății d-lui Teodor Nicolau comerciant în Brassó, Brassó-megye.

Brașov, din ședința comitetului Societății comercianților români ținută la 8 (21) Maiu 1903.

Teodor Nicolau,
președinte.

Ioan Lengeru,
secretar.

La un mormânt.

M'ai lăsat, dér, scumpa mea bătrână, după o conviețuire de 36 de ani în bine și réu, și din casa ta, pentru care ai ostenit atâta în viață, și de la mine și copiii tîi, pentru cari n'ai cunoscut ostenelă și jertfă, și a căroră a fost totă iubirea și nisuița vieții tale, — te-ai mutat în acest loc îngust, rece, și între o mulțime de străini, unde ne-a adus sôrtea.

Nu te-ai așteptat la așa grabnică despărțire și te-ai indignat, ba mâniat, când ai vădut, că puterile te părăsesc cu desăvêrsire și césul ți-a sosit. Voința ta cea tare, care a susținut puterea în trupul tîu cel delicat și care te-a susținut prin atâtea și mari dureri sufletesci, te făcea a crede, că nu ești bolnavă și numai slabă, ca de obicei. Nu vréi să știi de pat și de doftorii, și te supérai pe noi, că stăruiam să-ți grijesci de sănătate.

Trebuie, că totuși ai avut presimțirea apropiatei tale despărțiri de bătrânul tîu soț, căci altcum nu ți-aveai sêra, după cină, și numai trei ore înainte de môrte, — când eu ceteam la masă și schimbam când și când o vorbă cu tine, care erai în pat, până ce ai noștri conversau voioși în odaia de alături, nevisând că avem să te perdem în câteva ore: „Sêrac bătrânul meu!” La început nu băgaiu bine de sémă, că ce ți-aveai, a doua oră mă atinse aceste cuvinte în inimă ca un vânt ghețos, a treia oră mă supérai, că de ce mă plângi tu pe mine, cel tare și sănêtos, când tu zaci slabă și bolnavă. Să te perd?! nici prin minte nu-mi venea această. Dér inima cea fără pârche în bunătate față de mine și copiii tîi, înainte deplângea posibilitatea, că nu ne vei puté și mai încolo purta de grije cu iubire și duioșie, ca atâți ani până acum.

Presimțirea inimei iubitoare! Ea nu înșală! Te-ai dus, precum ai presimțit, și

ne-ai lăsat singuri, singuri! Pe mine mai singur de cât pe copii. Copiii au să trăiescă, să urmărescă, să ajungă scopuri, să au viitor; eu nu mai am nimic, nici măcar speranța alinării suferințelor, și mă așteptă la capêtul vieții, ba nici șuranta unei môrți liniștite în brațele iubitoare.

Lumea e așa de golă, a de rece, atât de nepăsătoare față de mine, de când nu ești tu în ea. Acum priep, ba simțesc adênc, ce ai voit tu să faci cu cuvintele „Sêrac bătrânul meu!” Sêrac sunt întru adevêr, fôrte sêrac, și când nu te am pe tine. Imi lipsesc și mii de lucruri, cari mă încunjurau când trăiai, într'un mod nevizibil, așa, și nu șciam, că le aud, dér acum simt dărereros, că nu le mai am; 'mi lipsesc și căldura casei, a căminului. Sufletul tîu a susținut viața, inima ta cea plină de iubire cătră noi a dat căldură acestui cămin. De când s'au mutat aceste din el, este rece ca sloiul, s'a stins viața din el.

Orî unde mă întorc, prin casă, prin grădina, prin grădina, prăstind-mi lipsesc ceva, ce aștept să apară de aici, de colo; din tot locul și în tot momentul imi lipsesc tu. Tôte obiectele de prin casă, grădina și de aiurea, cu cari ai umblat și le-ai grijit tu, mi-se par triste, părăsite, orfane și strigând după mâna ta cea grijitoare.

N'ai fost tu ceva spirit mare, vre-o femeie renumită, care face șgomot în lume și atrage atențiunea aceleia asupra sa; nu, ci din contră o femeie, căreia nu-i plăcea de loc a duce rol în societate și să mărginea cu totă activitatea ei la cercul restrîns al familiei sale. Dér ai avut ceea-ce lipsesc multor femei, și n'ar trebui să lipsescă nici la una: iubirea nemărginită cătră bărbat și copii. Acestă te a îndreptat în faptele și nisuițele tale mai bine și mai sigur de cât totă învățătura séu înțelepciunea, lui Solomon. Inima iubitoare de femeie nu se înșelă, când e vorba de binele și onôrea aceluia, pe care îi iubesc.

N'ai fost română și totuși ai consimțit, ba ai conlucrat din rășputeri, ca copiii noștri să fie crescuți Români. Inima ta cea iubitoare, mai mult de cât ori-ce sfat, ți-a spus, că cugetarea, simțirea, caracterul meu, ba liniștea consciinței mele pretind, ca sângele meu să nu se înstrăineze de némul séu.

În luptele mele pentru principii și drept în oficiu, și pentru binele și drepturile poporului meu în viață, când eram amenințat cu tine și cu copii cu tot, chiar în existență, tu erai cea mai tare, cea mai resolută, care nu voiai să știi de învoiel și căderi rușinoșe din partea mea, și n'aveai frică de viitor. Cu un bărbat de caracter și respectat chiar și de inimiții séi, erai gata a te espune la ori-ce sôrte, a îndura ori-ce adversități, să-l veți umilit, înfrânt și călcat în picioare de contrarii séi de principii nu te puteai rezolvi nici chiar cu prețul binelui și viitorului tîu și al copiilor tîi. Adevêrăta inimă de femeie își are concentrată totă fericirea, totă ambițiunea și sumeția sa nobilă în bărbatul, pe care-l iubesc.

Amorul adevêrat al tinerețelor, acest simțământ mult batjocurit, ba și negat de lumea sceptică de acum, ne-a unit acum 36 de ani, pe tine cu 19, pe mine cu 23 ani, doi tineri fără de mijloce, numai cu focul iubirei lor în inimă și cu încrederea neclintită în propriile lor forțe. Acest simțământ puternic, sub diferite forme motorul și susțitorul universului, pe lângă că ne-a făcut viața fericită, ni-a ajutat a-mi elupta o poziție respectată în societate, a-mi cresce consăngeni și proprii copii în mod constitit, ne-a apêrat de propriile noastre slăbiciuni, a aplanat disensiunile inevitabile la nisce caractere sanguinice ca ale noastre, ba a împlat lacunele ivite când și când între modul meu și al tîu de a cugeta și și judeca asupra unor lucruri, ba a complanat și șters cu urme cu tot neînțelegeri momentane și de natură mai seriôsă. Acest amor străformat din focul tinerețelor în gingășia bătrânețelor, era să-mi asigure o tómnă liniștită și senină a vieții, când étă că tu te-ai mutat la ceriuri și m'ai lăsat singur pe acest pământ. Sunt însă fericit a

de într'o viață dincolo de mormânt și în legătură sufletelor și inimilor din lumea fericirii, unde te afli acum tu, și între valed lacrimilor, unde mă afli încă eu. În durezza mea pentru pierderea ta, afli mare mângăare, că te cred, ba te știu, la copilașii noștri mult și cu amar deplânși în viață, te bucuri de revederea și redobândirea lor și de *cununa vieții* câștigată cu rarele tale virtuți femeiesci, și astfel cu sufletele vóstre scăpate de slăbiciunile trupului și de șgura pământului, pururea la noi, cei ce mai pribegim încă pe această vale a lacrimilor, în liniște și fericire crescă așteptați *fericita noastră revedere.*

S.

Anuar e.

A apărut **Anuarul** (Programa) școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” din Sibiu pe anul școlar 1902/1903, publicat de Dr. Vasile *Bologa*, director. Sibiu Tipografia archidieceșană 1903.

Anuarul are următorul cuprins: 1) Câteva probleme ale școlii românesce de la noi, de Ioan *Borcia*, 2) Discursuri de la încheierea anului școlar, 3) Sciri școlare. Personalul școlii și al internatului este compus din următorii: Dr. Vasile *Bologa*, director, Eugenia *Iovescu*, învățătoare definitivă, Victor *Păcală*, învățător provisor, Vasile *Stan*, învăț. provisor, Ioan *Borcia*, învăț. provisor, Maria *Muciu-Urechia*, învățătoare auxiliară. Maria *Pop*, învățătoare auxiliară. Catechetii: Mateiu *Voileanu* și Nicolae *Togănu*. Instructori: Elena *Cunțan*, Iulius *Schaeffer*, Sabina *Brote*, Selma *Mökesch*, Olivia *Bardossy*, Elsa de *Heldenberg*. Directora internatului: Elena *Petrășcu*. Medicul internatului Dr. *Beu*.

Numêrul elevelor înmatriculate la școlă civilă a fost 98 ordinare și 9 privatiste, dintre cari 88 gr. or. 19 gr. cat. Interne 65, externe 42.

La cronica școlii și internatului se amintesc între altele și excursiunea elevelor abituriente făcută la 5—9 Iunie 1903 la Brașov—Predeal—Azuga—Sinaia.

Literatură.

„Școlă și Familia” fôie pedagogică literară apare la 1 și 15 ale fie-cărei luni. Redactor responsabil: Ion *Dariu*. cu concursul mai multor profesori, învățători și alți bărbați de școlă. Nr. 7 și 8 apărut acum are următorul sumar: Școlă pedagogică herbartiană: II. Din principiile lui Herbart și III. Școlă herbartiană I. *Dariu*. Importanța și direcția practică a geografiei în școlă populară. Romul *Frateș*. Treptele formale și adevêrăta lor origine II. G. *Maican*. O mamă nepricepută. *Cornelia*. Leagănu N. *Beldiceanu*. Din icóna școlii române la finea veacului al XIX. Dometiu Dogariu (cu portret) și Candid Mușlea. II. I. *Dariu*. Invățătorul la Arabi. * * *. Schița monografică a școlilor române din Brad Ion *German*. Saul devine rege. (Lecțiune practică) Radu *Prișcu*. Psihologia pedagogică. (După Psihologia de Dr. K. Hellmann și Dr. M. Jahn) N. *Oancea* sen. Gheorghită de la Smârdan. (Schița pedagogică) Ioan *Crișianu*. Cronica școlii. Cronica literară. Pentru distracție. Avis. Poșta redacțiunei.

Îngrijirea pometului.

(Fine.)

Îngrijirea mai departe a pomilor, după-ce coróna este formată, constă în depărtarea crengilor uscate și tuturor crengilor lignifere (cari nu aduc ródă), precum și a aceluia, cari ar cresce cruciș-curmeziș peste altele.

Décă am observa, că vreuna din crengi este mai slăbuță, — prin care se diformeză coróna, — pe aceea o retezăm mai tare, până deasupra unui mugur bine desvoltat. Acestă apoi va cresce mai tare și le va ajunge și pe celelalte în desvoltare.

La curățirea coronei de crengile uscate sau a celor bolnave și cu frunzele îngălbenite, vom griji ca acele să le tăiem cu totul fără a mai lăsa ciemp, ăr suprafața tăieturei să fie piezișe.

Crengile mai subțiri le tăiem cu firezul, ăr cele mai gróse cu toporul. Suprafața tăieturei tot-deuna o neteșim cu cuțitul și o ungem cu cêră de altoit, — decă crênga a fost mai mică, ăr decă e mai mare, cu o amestecătură de lut și păcură.

Timpu cel mai potrivit pentru tăiatul crengilor este vara; și cu deosebire lunile Mai și Iunie, când mai bine le putem observa pe cele bolnave, și când pomii au și suc destul și timp pentru a-și vindeca rănile primite.

La pomii cu ródă vom amâna lucrul acesta până după cules, dér atunci rănile trebuie unse cu cêră sau păcură.

2) Ingrijirea trunchiului.

În ținuturile cu clima mai rece, atât trunchiul, cât și crengile mai gróse ale pomilor adesea sunt năpădite de muschii.

Acéstă plantă parazită cauzăză mare stricăciune pomilor, de óre-ce forméză un bun adăpost pentru tot felul de insecte și oușle acelor, afară de aceea împedează străbateră aerului la cója pomilor. Acestea deci trebuie de timpuriu depărtate cu o răzătoare sau cu dosul unui cuțit, avênd o deosebită grijă ca să nu vătêmăm cója pomilor, — ceea-ce decă eventual s'ar întâmpla, trebuie să ungem locul vătêmat cu o amestecătură de baleză și lut.

Lucrul acesta îl fac cu multă îngrijire și în țera Bârsei, unii economi mai pricepuți și după-ce au curățit trunchiul de aceste plante parasite îl spoesc și cu lapte de var.

Spoitul pomilor se face și tómnă prin luna Octombrie, cu o amestecătură de var, lut și sânge. Acéstă procedură are o urmare fôrte bună asupra pomilor, pentru-că nimicesce insectele și oușle lor, cari s'ar afla adăpostite în crepăturile cójei și afară de aceea colórea albă scutesce în câtva pomul de înghețul iernei.

Mulți cred că pomii spoiți nu sunt atacați de iepuri, dér asta nu este adevărat tot-deuna, de óre ce s'a dovedit prin experiență, că iepurii la lipsă mare rod și pomii spoiți.

La cele înșirate aici, ca neapărat de lipsă la îngrijitul trunchiului este a se mai adauge și întărirea trunchiului. Anume se întâmplă uneori, că la unii pomi, coróna în raport cu trunchiul e prea tare desvoltată. În cazul acesta ne gândim cum am pute pomova îngroșarea trunchiului. Lucrul acesta îl putem face astfel, că în partea de câtră mēdă-nópte sau răsărit a trunchiului tragem mai multe tăieturi (brezde) de sus în jos cu vârful unui cosor. Prin acéstă trunchiul se va mai întări. Tot de îngrijirea trunchiului se mai ține și proptirea pomilor plecați într-o parte prin vânt. Pe aceștia îi vom rezima cu un stîlp cu o scândură în vârf pe care este un petec de postav spre a nu se vătêma cója pomului.

3) Ingrijirea rădăcinilor.

În ceea ce privesce îngrijirea rădăcinilor, este de observat, că pământul în jurul pomului, — în forma unui tăier, — tot-deuna trebuie ținut curat și săpat.

Unde pământul dintre pomi se cultivă cu plante de săpă, acolo cu ocaziunea săpatului, vom săpa și pe lângă pomi. Unde însă pământul dintre pomi este cu ierbă le cósă, acolo vom săpa pe an cel puțin dată de două-óci; odată pe la începutul verei și odată tómnă.

Săpatul de tómnă se se facă în grunții mari, ca străbătând gerul, să frăgeșcă bine pământul. Afară de aceea gerul a nimioi și insectele, cari și-au căutat dăpost în pământul de sub pomi.

De îngrijirea rădăcinilor se mai ține gunoirea.

Pomilor peste tot nu le place gunoarea și în special cereșilor, vișinilor, persecilor și cașiilor gunoarea próspect le răie.

La ceilalți pomi în cas de lipsă putem folosi și gunoii próspect, numai să avem

grije, ca acela să nu ajungă în nemijlocită apropiere a rădăcinilor, ci să fie la mijloc o pătură de pământ de cel puțin 4—5 cm.

Decă vom ține sémă de cele aici înșirate, nu numai că vom avé un pomet frumos, dér vom avé și póme mai multe și mai frumoșe, cari în timpul de astăci se pot vinde atât de bine, aducându-ne un frumos venit după o muncă fără multă ostenelă și plăcută.

A. Boldor.

P O V E Ţ E.

Cum se póte înlătura gustul rêu al unturei de pesce. Untura de pesce e o doctorie fôrte bună pentru ómenii și mai ales copiii slabi, orî cu aplecare spre scrofule, sau chiar scrofuloși. Doctorii o dau în fôrte multe casuri, însă gustul unturei de pesce e cu totul displăcut și mai ales copiii o iau cu multă grêță, ceea ce le strică stomachul. Êtă însă ce spune un doctor mare frances, că e bine de făcut: Să se amestece bine de tot o lingură de untură de pesce cu gălbenușul de la un ou și de ce picătură de spirit de mentă într'o jumătate de pahar cu apă îndulcită cu zahăr. Amestecul nu are nici gustul nici mirosul displăcut al unturei de pesce și bolnavii pot să-l ia cu multă ușurință. Ba încă e și mai folositor ca untura de pesce luată singură, căci se mistuesce fôrte ușor fără să obosescă de loc stomacul.

Pentru tēmplari. Chitul pentru astupat crăpăturile dintre scânduri, se prepară cu chitul compus din cărămidă pisată fin 2 părți și 1 parte sacăz (colofoniu) topit în un vas, acesta fiind pus în altul cu apă se adaugă puțin ulei de in pentru a fi môle. Astfel preparat, se tórnă în crăpătură cu îngrijire de a nu curge pe delături. Se póte face în tóte colorile, după parchete, amestecându-l cu diferite pământuri galbene, roșii etc, operatia trebuie făcută repede, căci acest chit se întărește fôrte repede.

Calendarul săptămânei.

IUNIE. (1903) are 30 zile. CIREȘAR.

Zilele	Călend. iul v.	Călend. Greg.
Dum.	15 Sf. Prof. Amos	28 Leo papa
Lun.	16 S. Tihoniu	29 Petru și Pavel
Mart.	17 S. m. Manuele	30 Pom. S. Pavel
Merc.	18 S. m. Leontin	1 Iulie Teod.
Joi	19 † Ap. Iuda f. Dlui	2 Cerc. Mariei.
Viner	20 S. m. Metodi	3 Corneliu
Sâm.	21 S. mart. Iulian	4 Udalrich.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 26 Iunie 1903.

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	13	40
"	Grău mijlociu . . .	13	20
"	Grău mai slab . . .	12	80
"	Grău amestecat . . .	9	40
"	Săcară frumoșă. . .	8	20
"	Săcară mijlociă. . .	8	—
"	Orz frumos . . .	7	10
"	Orz mijlociu. . .	7	—
"	Ovês frumos. . .	5	20
"	Ovês mijlociu . . .	5	—
"	Cucuruz . . .	9	20
"	Mălaiu (meiū) . . .	8	—
"	Mazăre. . .	16	—
"	Linte . . .	16	—
"	Fasole . . .	14	—
"	Sēmēnță de in . . .	16	—
"	Sēmēnță de cânepă . . .	7	20
"	Cartofi. . .	1	60
"	Măzărice. . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	1	12
"	Carne de berbec . . .	—	72
100 kil.	Său de vită próspect . . .	40	—
"	Său de vită topit . . .	62	—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

De închiriat
Hotel Blebea Azuga,
care constă din 28 camere, un Salon, Prăvălie, bucătărie, grajd etc.

Doritorii se vor adresa la D-na Bălașa Blebea, Brașov, strada neagră nr. 21, sau în Bucuresci la D-l avocat I. Crulley, strada Mântuleasa 44.

De închiriat,
Casele din strada Ații, cari constau din 4 camere, bucătărie, pod, pivniță, șoproan; mai departe casele din strada neagră nr. 21, 2 camere, prăvălie, cămară, pivniță și pod.

Doritorii se vor adresa la D-na B. Beblea, strada neagră nr. 21.

De vândare sau închiriere
din mână liberă, Casa din Scheiu, Strada Costiță nr. 2, unde de present se află Institutul statului de ochi, până în Octombrie; au fost prăvălie bine cercetată. — Curte spațioasă, grădină mare de póme, 6 odăi, 3 bucătării, spălătorie, 3 pivnițe, și alte edificii, tóte aduc venit de 1300 florini.

Informații dá proprietarul caseilor în Blumena Str. Fântăni nr. 17.

Convocare.
Domnii membrii ai „COMÓREI” asociațiune de consum, în Sasca-montană (Szászka-bánya), sunt prin acéstă convocati în

Adunarea generală extra-ordinară, care se va ține în Sasca-montană la 13 Iulie 1903 st. n. la 3 óre p. m. în localul școlei conf. rom. gr. or.

Obiectele:
1) Alegerea licuidatorilor în afacerea sistărei activității a asociațiunii
2) Convorbire asupra modului de procedere contra debitorilor renitenți la solvire, cari nici după 2 provocări nu și-au achitat datoria, precum și a procederei față de încassarea tuturor pretensiunilor ale asociațiunii.

Sasca-montană, 20 Iun. 1903.
1—3.(1014) **DIRECTIUNEA.**

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi apa de dinți
a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare 20 filler deosebit).
Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, (9/1., Sommergeasse 1.
Să se cêră pretotindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte cãpeta, trimit 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.
Se cãpeta în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth.

„CALICUL” în a doua ediție.
Pe al doilea semestru din acest an escriem nou abonament la „Calicul” cu prețul de 3 coróne, pentru străinătate 3.50 franci. — Abonamentul se plătesce înainte de 1 Iulie v. Celor ce nu s „feciori d'ai lui baní gata”, dacă ne cer, le concedem plățirea abonamentului ori când în decursul semestrului.
Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi.
Din motivul acesta vom scóte pentru cei ce doresc a posede „Calicul” dela începutul anului o a doua ediție
Prețul abonamentului la a doua ediție se reduce pentru primul semestru la 2 cor., pentru al doilea semestru rămâne tot 3 coróne.
Abonamentul la a doua ediție a Calicului, primim până în 15 Iulie st. v.
A doua ediție e condiționată de un număr de cel puțin atâta noi abonenți, câți se recer la acoperirea speselor repărării.
Calicul oferă o lectură hazlie, care în veci nu se învechește. Dovadă continuele cereri după esemplare de acum 16 ani, de cari la noi nu se mai află.

Săpun SCHICHT.
M A R C A :
Cerbu și Cheia
Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și cel mai ieftin.
Nu conține ingrediente străine vătămătoare.
Se cãpeta pretutindení
La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht” și una din mărcile sus indicate.

Cel mai bine asortat și convenabil Magazin de Coloniale.

G. G. RENTIA,
— Brașov, Strada Orfanilor nr. 2—3. —

Am onoare a aduce la cunoștința On. public și în special Prea stimatei mele clientele, că mi-a sosit în

MAGAZINUL de COLONIALE:

Cafele de tot felul. — **Orezuri** cu prețurile cele mai convenabile, ca de engros. — **Alune americane.** — **Nohut crud.** — **Sardele de Lissa.** — **Tiri. Scrumbii sărate și afumate.** **Hamsi** proaspete sărate. **Icre negre.** **Deposit de Rahat de Syra** cu fisticuri și fără.

SUSAM pentru covrigi.

Prepar gratuit salate de țiri Hamsi și Sardele de Lissa, ne mai vândut la Brașov.

Pescărie de tot felul, engros și detail.

Beuturi spirituoase — **Țuică** betrană naturală de prune. **Șampanie.** — **Cognacuri** franceze.

VINURI de Malaga și Sherry, etc. etc.

Cine dorește să se încredințeze, rog se binevoască a me visita.

—6—

Pescărie de tot felul.

Cognac St. George frances. Liqueuri. Șampania-Tribby.

Vinuri Malaga. — Beuturi spirituoase.

Cea mai bogată baie feruginosă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte.

4—10 (1008)

DORNA

în Carpații Bucovinei,
stație a Căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței arie.

Palato monumentale de cură. apaducte din isvóre alpine, canalisație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, excursiuni: în România Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, cu căi și plute.

Succese splendide la bôle de nervi femeesci și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate.

— Prospecte gratis. —

La consultațiunii medicale răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

Primul atelier român. Fondat la a. 1867.

FRAȚII CIOFLECŪ

— Brașov, Strada Vămii nr. 30. —

Artiști diplomați de

Clavire, Harmoniuri și instrumente musicale.

==== Acordări de Piane și Clavire. ====

Facem cunoscut On. public din oraș și împrejurime, că ținem în **deposit** Clavire, Pianine și Harmoniuri noue, fabricația cea mai vestită, sunt lucrate elegant și tari în ramă de fier, cu tonuri tari și plăcute. Cu prețurile fabricii cele mai moderate.

Dăm garanție la fie-care 15 ani.
Luăm în schimb și vechi. — Ținem tot felul de INSTRUMENTE musicale și corde veritabile.

Efectuăm tot felul de **reparatură** din bransa această în timpul cel mai scurt și sub garanță.

Apelăm deci la sprijinul On. public, suntem cu deosebită stimă

FRAȚII CIOFLECŪ,

4--10.(991)

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Jaluzii patentate de lemn în diferite colorii, cu ulei, fin poleite, din lemn rezonant

Rolete de ferestri din vergeluțe de lemn, și diferite țesături Gradl, Damast, Waterproof, cele mai noue mostre.

3—8. **liferază ieftin și montate gata.**

SERVATIUS & GRAEF, Brașov.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.
Se vinde cu bucata, cu prețul de fabrică, per cassa se dă sconto de 8%.

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusouri complete pentru mirese; deposit de **ALBITURI** și **PANZERII** de masă; asortiment bogat de Confecțiuni pentru dame, articole de modă, indigene și străine.

Se primesc comande pentru **vestminte de dame și bărbați**, care se vor executa cât se poate cu gust, solid și punctual, cu prețuri moderate.

Deposit mare de Pânza de Olanda și Pânzături
calitatea cea mai bună.

Cete mai nouă și mai moderna
Perdele de dantele și lână.

Mare asortiment:
de COVOARE și CUVERTURI.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da în prejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, aușul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftii de mâncare, receață la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, ca: la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelari. mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate.* Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite bani. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se co fus de cu aparatul „Volta”, de ore-ce „Ciasul-Volta”** atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost **oficiuș oprit**, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E.
colțul strada Kálmán.

Fie-care cumpărător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Aprobat de primele capacități ale cliniceii din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Triest recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analiză al Reun. gen. austr. a farmaciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2.60.

Se află de vëndare în toate băcăniile și magazinele de delicatesses din Brașov.

Fie-care cumpărător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Controla chemată a Institutului pentru analizarea
Viciatilor și beuturilor aprobat de Institutul Reg.
ministeriu al interiorului Viena X. Str. spitalului 31.